

รายงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร
ปี 2566 – 2570 ฉบับปรับปรุง ปี 2568

ตำบลผักไห่

อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จัดทำโดย

นายสุวัจน์ หวังมาน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี 2566 – 2567
(ฉบับปรับปรุงปี 2568)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานของตำบลผักไห่ อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนแผนงาน โครงการ กิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยภายในเอกสารฉบับนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของตำบลผักไห่และศักยภาพที่เหมาะสมในการผลิตพืชอย่างถูกต้อง โดยใช้ข้อมูลทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการจัดเวทีประชาคมของชุมชนเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องของแต่ละพื้นที่ ทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการของเกษตรกร และสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ระดับตำบลของเขตอำเภอฟักไห้ได้

การทำเอกสารฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдин ปศุสัตว์อาสา กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ จนสามารถจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุวัจน์ หวังมาน

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๓
๓. สภาพภูมิอากาศ	๗
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๗
๓.๒ ฤดูกาล	๗
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๗
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๘
๔. เส้นทางคมนาคม	๙
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๙
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๙
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๐
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๑๐
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๑๐
๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๑
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๑
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (GPP)	๑๓
๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว	๑๓
๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท	๑๔
๖.๕ การศึกษา	๑๕
๖.๖ สาธารณสุข	๑๕
๖.๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๕
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๕
๘. องค์กร/สถาบันต่างๆ	๑๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลนาคู	๑๗
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๗
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑๗
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๖
๒. การจัดทำ TOWS Matrix	๔๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับของตำบลนาคู	๔๙
๑. แนวทางการพัฒนา	๔๙
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๙
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๐
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๓
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๕๔
บรรณานุกรม	๕๗
ภาคผนวก	๕๘
๑. โครงการฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน	๕๙
๒. โครงการฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่	๖๑
๓. โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	๖๓
๔. โครงการฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว	๖๕
๕. โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร	๖๗

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕
ตารางที่ ๒	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑ ปี ปี ๒๕๖๖	๘
ตารางที่ ๓	แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอดมัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖	๙
ตารางที่ ๔	ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลผักไห่ อำเภอดมัย ปี ๒๕๖๗	๑๑
ตารางที่ ๕	เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตำบลนาคู อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒
ตารางที่ ๖	ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอดมัย	๑๔
ตารางที่ ๗	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ตารางที่ ๘	ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย	๑๖
ตารางที่ ๙	ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลนาคู อำเภอดมัย	๑๖
ตารางที่ ๑๐	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๗
ตารางที่ ๑๑	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๘
ตารางที่ ๑๒	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๙
ตารางที่ ๑๓	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
ตารางที่ ๑๔	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑
ตารางที่ ๑๕	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย	๒๑
ตารางที่ ๑๖	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๒
ตารางที่ ๑๗	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ตารางที่ ๑๘	แสดงทรัพยากรดิน ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ตารางที่ ๑๙	แสดงเขตความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ตารางที่ ๒๐	แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลผักไห่ อำเภอดมัย	๒๕
ตารางที่ ๒๑	แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๗
ตารางที่ ๒๒	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย	๒๘
ตารางที่ ๒๓	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๓
ตารางที่ ๒๔	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลผักไห่	๓๕
ตารางที่ ๒๕	แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกกล้วย ตำบลนาคู อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๕
ตารางที่ ๒๖	แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๖
ตารางที่ ๒๗	แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๗ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๘

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๑	แสดงอาณาเขตตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑
ภาพที่ ๒	แสดงเขตและหมู่บ้านของตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ภาพที่ ๓	ภาพแสดงพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓
ภาพที่ ๔	แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๖
ภาพที่ ๕	พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๖
ภาพที่ ๖	แสดงประมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๖	๗
ภาพที่ ๗	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖	๘
ภาพที่ ๘	เส้นทางการคมนาคมภายในตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
ภาพที่ ๙	แหล่งน้ำของตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
ภาพที่ ๑๐	แผนที่แสดงเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ตำบลผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
ภาพที่ ๑๑	แผนที่แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
ภาพที่ ๑๒	แสดงจำนวนประชากร ครว้เรือน และครัวเรือนเกษตรกรรม อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ภาพที่ ๑๓	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
ภาพที่ ๑๔	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมจำแนกตามอายุ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๗
ภาพที่ ๑๕	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๘
ภาพที่ ๑๖	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๙
ภาพที่ ๑๗	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
ภาพที่ ๑๘	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ภาพที่ ๑๙	แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลผักไห่ อำเภอดมัย	๒๔
ภาพที่ ๒๐	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ภาพที่ ๒๑	แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าวตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖
ภาพที่ ๒๒	แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจริงของข้าว และพืชอื่น ๆ ตำบลผักไห่	๒๖
ภาพที่ ๒๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย	๒๗
ภาพที่ ๒๔	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๘
ภาพที่ ๒๕	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๒
ภาพที่ ๒๖	แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๔
ภาพที่ ๒๗	แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๔
ภาพที่ ๒๘	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วย ตำบลผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๕
ภาพที่ ๒๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๗
ภาพที่ ๓๐	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๙
ภาพที่ ๓๑	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วงใน ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๔

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแม่น้ำน้อยเป็นแม่น้ำสายหลัก ทิศเหนือติดต่อบ้านลอมฤต ทิศใต้ติดต่อบ้านตาลานและบ้านลาดชิด ทิศตะวันออกติดต่อบ้านลฤฎี ทิศตะวันตกติดต่อบ้านหนองน้ำใหญ่และบ้านจักราช พื้นที่ทั้งหมดของบ้านดักไห้ ๖๕๗๙.๔๔ไร่

๑.๒ อาณาเขต

บ้านดักไห้ อำเภอดักไห้ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อบ้านลอมฤต อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อบ้านตาลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ติดต่อบ้านลาดชิด อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันออก ติดต่อบ้านลฤฎี อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อบ้านหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ติดต่อบ้านจักราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑ แสดงอาณาเขตตำบลดักไห้ อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

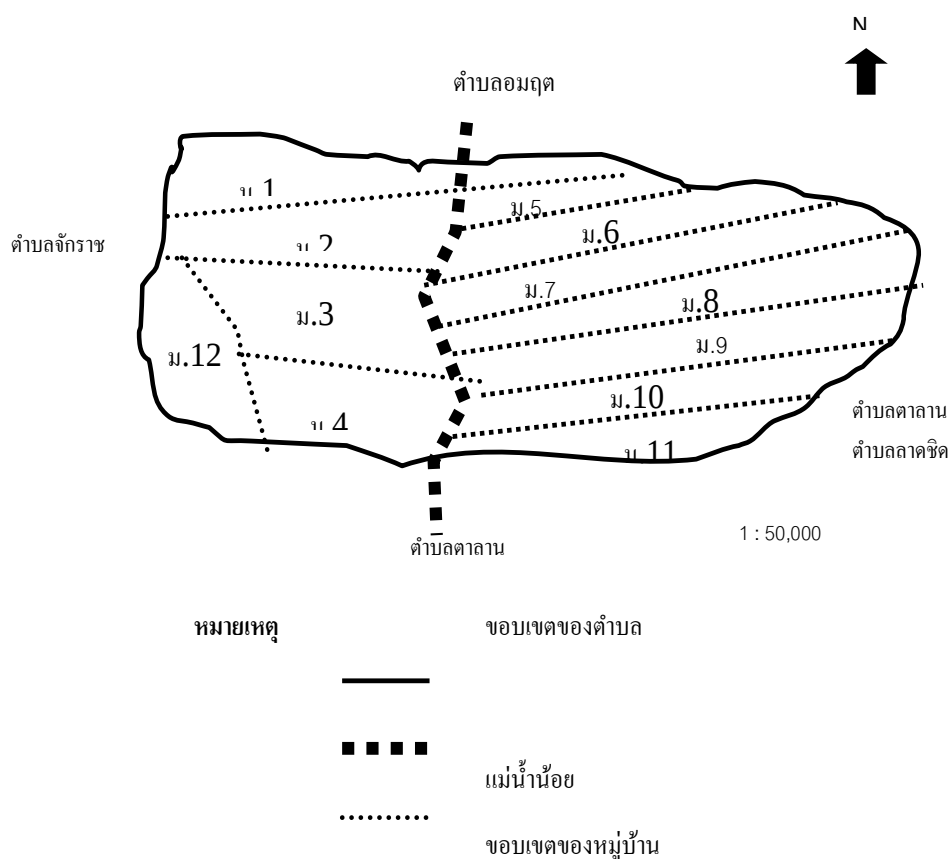
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้, ๒๕๖๗

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑๒ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ ๑ บ้านวัดชี	หมู่ที่ ๗ บ้านหนองแขยง
หมู่ที่ ๒ บ้านผักไห่	หมู่ที่ ๘ บ้านผักไห่
หมู่ที่ ๓ คลองมะขามเทศ	หมู่ที่ ๙ บ้านผักไห่
หมู่ที่ ๔ บ้านผักไห่	หมู่ที่ ๑๐ บ้านผักไห่
หมู่ที่ ๕ บ้านผักไห่	หมู่ที่ ๑๑ บ้านท่ารถ
หมู่ที่ ๖ บ้านคลองบางกุ้ง	หมู่ที่ ๑๒ บ้านตามอญ
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลจำนวน ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองผักไห่

ภาพที่ ๒ แสดงเขตและหมู่บ้านของตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : เทศบาลเมืองผักไห่, ๒๕๖๗

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

ตำบลผักไห่ มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ลุ่มมาก ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา ภายในตำบล มีแม่น้ำไหลผ่านคือ แม่น้ำน้อย ลักษณะของดินของตำบลนาคูเป็นดินที่ลุ่ม หรือที่เรียกกันว่า ดินนา คือ ดินที่เกิดในบริเวณพื้นที่ต่ำสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ ส่วนใหญ่พบเป็นบริเวณกว้างในภาคกลางและตามที่ราบ

ลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนา และมักมีน้ำท่วมขังในพื้นที่ในช่วงฤดูฝน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๖๐)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มทั้งตำบล มีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงไม่มีพื้นที่ป่าไม้ และเป็นพื้นที่ทุ่งรับน้ำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลผักไห่ อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (พื้นที่ราบลุ่ม), พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มทั้งตำบล มีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงไม่มีความลาดชันของพื้นที่

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ข้อมูลกลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลผักไห่ มี ๒ กลุ่ม คือ

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๑

ชุดดิน : ชุดดินดอนเมือง (Dm) ชุดดินรังสิต (Rs) ชุดดินเสนา (Se) และชุดดินธัญบุรี (Tan)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลือง ฟางข้าวของสารกำจัดวัชพืช ในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบตามชายฝั่งทะเล หรือที่ราบลุ่มภาคกลาง น้ำแช่ขังลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร นาน ๓-๕ เดือน บางพื้นที่จะขังน้ำนาน ๖-๗ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ดินมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดมาก ถึงเป็นกรดจัด pH ๔.๕-๕.๐ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินใช้ปุ๋ยและปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ พืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ดินอาจจะขาดแร่ธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจน และฟอสฟอรัส หรืออาจมีสารละลายพวกอลูมิเนียม และเหล็กมากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืชฤดูฝนน้ำแช่ขังนาน ๓ - ๗ เดือน

แนวทางการจัดการ :

๑.๑) ปลุกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินเป็นกรดจัด ใช้ปูนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทาน pH ดินน้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒ ตัน/ไร่ pH ดิน ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑ ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน pH ดินน้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒.๕ ตัน/ไร่ pH ดิน ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑.๕ ตัน/ไร่ ใช้น้ำล้างความเป็นกรด ในกรณีที่มีแหล่งน้ำมากพอ โดยปล่อยน้ำขังในนาแล้วถ่ายออกหลาย ๆ ครั้ง ครั้งที่ ๑ หลังไถตะ ปล่อยน้ำแช่ขัง ๑ สัปดาห์แล้วถ่ายออก ครั้งที่ ๒ หลังไถแปร ปล่อยน้ำแช่ขัง ๑๐ วัน แล้ว ถ่ายออก ครั้งที่ ๓ หลังปักดำ ปล่อยน้ำแช่ขัง ๒ สัปดาห์แล้วถ่ายออก ต่อจากนั้นถ่ายน้ำ ๔-๕ สัปดาห์/ครั้ง จนข้าวตั้งท้อง

การใช้ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕-๔๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงก่อนปักดำ ๑ วัน หลังจากนั้น ใช้ปุ๋ยยูเรีย ๕-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ในช่วงตั้งท้องหรือเมื่อเริ่มสร้างรวง

๑.๒) ปลุกพืชไร่ เตรียมพื้นที่โดยจัดทำคันดินรอบพื้นที่และยกร่องปลูก ยกร่องปลูกมี ๒ แบบ

(๑) ยกร่องปลูกแบบถาวร โดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูน้ำกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๘๐-๑๕๐ เซนติเมตร และทำแปลงย่อยบนสันร่องสูง ๒๕-๓๐ เซนติเมตร กว้าง ๑-๒ เมตร

(๒) ปลุกหลังฤดูทำนา (ฤดูแล้ง) ยกแนวร่องปลูกให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกผิดฤดูกาล ใช้ปูนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทานดิน pH น้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒ ตัน/ไร่ ดิน pH ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑ ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน ดิน pH น้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒.๕ ตัน/ไร่ ดิน pH ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑.๕ ตัน/ไร่

การใช้ปุ๋ยเคมี ใส่ปุ๋ยเคมีตามความต้องการ เช่น ข้าวโพด สูตร ๑๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละเท่ากัน ครั้งที่ ๑ ใส่รองก้นหลุมก่อนปลูก ครั้งที่สอง ใส่เมื่ออายุ ๒๕ วัน ปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ใส่เมื่ออายุ ๒๕-๓๐ วัน โดยโรยสองข้างแถวข้าวโพดแล้วกลบ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละ เท่า ๆ กัน ครั้งที่ ๑ ใส่รองพื้นก่อนปลูก ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุได้ ๒๐-๒๕ วัน

๑.๓) ปลุกพืชผัก และไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วม ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปุ๋ย ๐.๕-๑.๐ ตัน/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย ๖ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการด่างเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๒

ชุดดิน : ชุดดินอยุธยา (Ay) ชุดดินบางเขน (Bn) ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp) ชุดดินมหาโพธิ์ (Ma) และชุดดินท่าขวาง (Tq)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

๒.๑) ปลุกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมากของดิน ด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์)

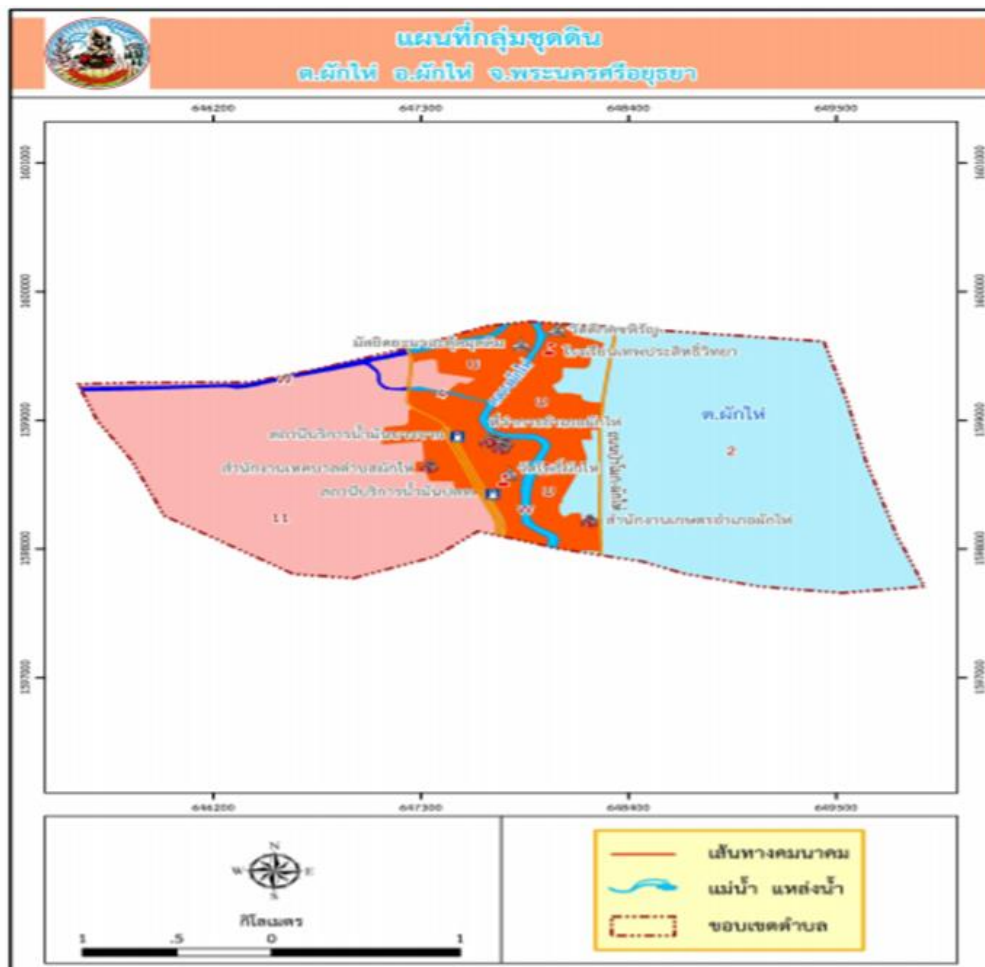
ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

๒.๒) ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการกรดเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๑ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มชุดดิน	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ลำดับ
กลุ่มชุดดินที่ ๑๑	๑,๔๕๗.๓๙	๒
กลุ่มชุดดินที่ ๒	๑,๗๙๗.๔๖	๑
แหล่งน้ำ	๔๐.๙๓	๔
พื้นที่ชุมชน	๗๓.๔๗	๓
ผลรวมทั้งหมด	๓,๓๖๙.๒๕	

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๔ แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลผักไห่ อำเภอดอนสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๘

ภาพที่ ๕ พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลผักไห่ อำเภอดอนสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ดินปัญหา), พ.ศ. ๒๕๖๗

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลผักไห่ ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบร้อนชื้นหรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิเพิน มีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๙-๓๙ องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดช่วงกลางเดือนเมษายน หลังจากนั้นจะได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เข้าสู่ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ พื้นที่ตำบลผักไห่ได้รับปริมาณฝนอย่างเพียงพอ แต่ระยะเวลาของฤดูฝนและปริมาณฝนมีความแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงประมาณกลางเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม จนถึงต้นเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม จนถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

ตำบลผักไห่ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ย้อนหลัง (ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๖) โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๐๖๖ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม มีปริมาณเฉลี่ย ๒.๔๙ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน มีปริมาณเฉลี่ย ๕๔๖.๗๑ มิลลิเมตร สำหรับปริมาณน้ำฝนระหว่างปี พบว่า พ.ศ. ๒๕๖๖ มีปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ ๗๑๕ มิลลิเมตร น้อยลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีปริมาณน้ำฝน ๑๓๓๑ มิลลิเมตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีปริมาณน้ำฝน ๑๓๕๓ มิลลิเมตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีปริมาณน้ำฝน ๑๐๗๗.๒๐ และปี ๒๕๖๘ ตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๔ เดือน อยู่ที่ ๘.๕๐๖ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๑.๔ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗

เดือน	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	เฉลี่ย
มกราคม	-	๗.๗๓	๐.๑๔	๒.๑๑	๐.๐๐๔	๑.๙๙๖
กุมภาพันธ์	๒.๔๓	๓๗.๐๘	๘.๗๕	๐.๔๔	๒.๙๓	๑๐.๓๒๖
มีนาคม	๘.๘๘	๕๒.๐๙	๐.๒๐	๑๕.๕๓	๑๔.๐๖	๑๘.๑๕๒
เมษายน	๑๕๐.๒๗	๑๐๙.๖๒	๑๗.๒๒	๓.๙๘	๑๗.๐๓	๕๙.๖๒๔
พฤษภาคม	๑๒๘.๘๘	๑๔๑.๐๓	๓๔.๗๑	๑๗๑.๗๙		๑๑๙.๑๐
มิถุนายน	๓๔.๕๒	๑๐๔.๔๔	๖๗.๔๐	๖๔.๑๐		๖๗.๖๑
กรกฎาคม	๑๔๖.๙๘	๑๖๒.๓๕	๖๑.๕๖	๑๑๒.๒๖		๑๒๐.๗๘
สิงหาคม	๑๕๑.๐๑	๒๔๖.๐๖	๗๗.๐๕	๒๕๖.๔๗		๑๘๒.๖๔
กันยายน	๒๗๑.๙๖	๒๗๐.๗๕	๑๙๗.๔๔	๒๒๔.๑๓		๒๔๑.๐๗
ตุลาคม	๑๙๐.๔๑	-	๑๒๙.๕๒	๒๑๒.๔๒		๑๗๗.๔๕
พฤศจิกายน	๓๘.๔๗	-	๙๘.๐๕	๑๒.๙๓		๔๙.๘๑
ธันวาคม	๒๕.๖๗	-	๑๘.๕๔	๑.๐๔		๑๕.๐๘
ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี	๑๑๓๑	๑๓๕๓	๗๑๕	๑๐๗๗.๒๐		๑๐๖๙.๐๕
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	๙๔.๒๕	๑๑๒.๗๕	๕๙.๕๘	๘๙.๗๖		๘๙.๐๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๖๘

: เว็บไซต์กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๘

กราฟแสดงปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ปี.2564-2567

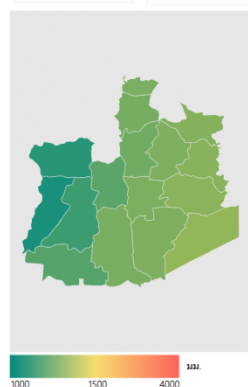
ปริมาณฝนรายปี - รายอำเภอ

ปริมาณฝนรายปี - รายอำเภอ

เปรียบเทียบฝนรายปีในอดีตของแต่ละอำเภอ

เลือกจังหวัด/เลือกปี เพื่อแสดงผลแผนที่

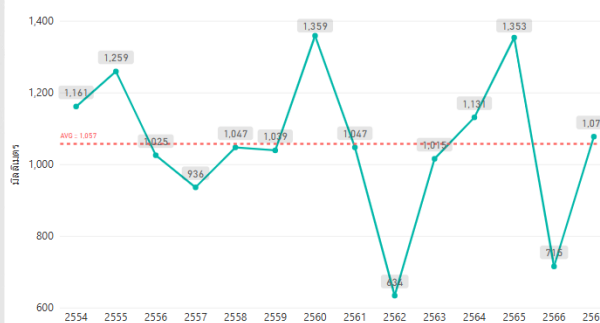
พระนครศรีอยุธยา 2567

เลือกอำเภอ/เลือกปี เพื่อแสดงกราฟ

เลือก

เลือกปี

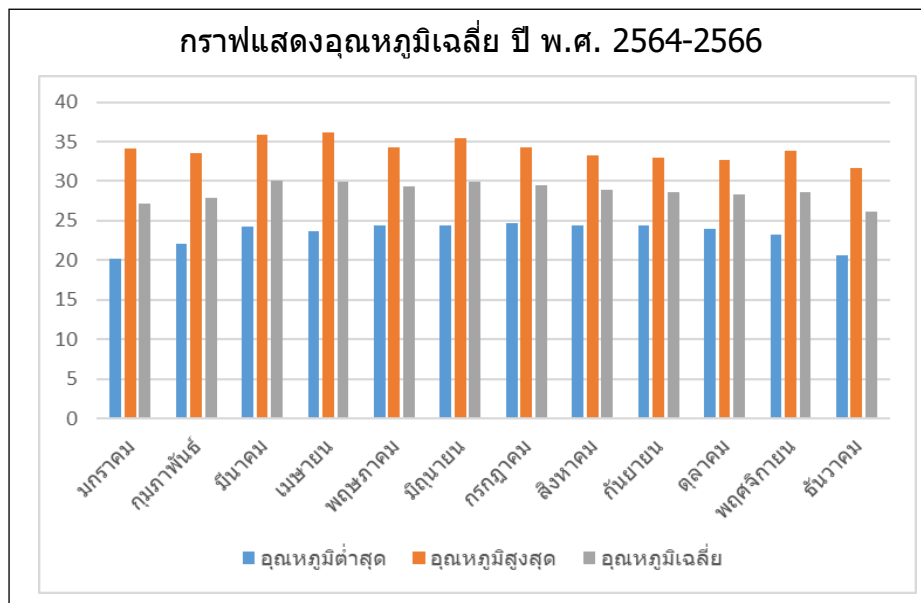
หมายเหตุ : ตัวเลขค่าเฉลี่ยที่เส้นประสีแดงจะเปลี่ยนไปตามจำนวนปีที่เลือก

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลฝักไ้ ในช่วงเดือนมกราคมจะมีอุณหภูมิต่ำสุดที่ ๑๙.๗ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิจะสูงสุดในช่วงเดือนเมษายน เฉลี่ย ๓๖.๘ องศาเซลเซียส ซึ่งมีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๗ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖.๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๐.๗ องศาเซลเซียส

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖
(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอฝักไ้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖

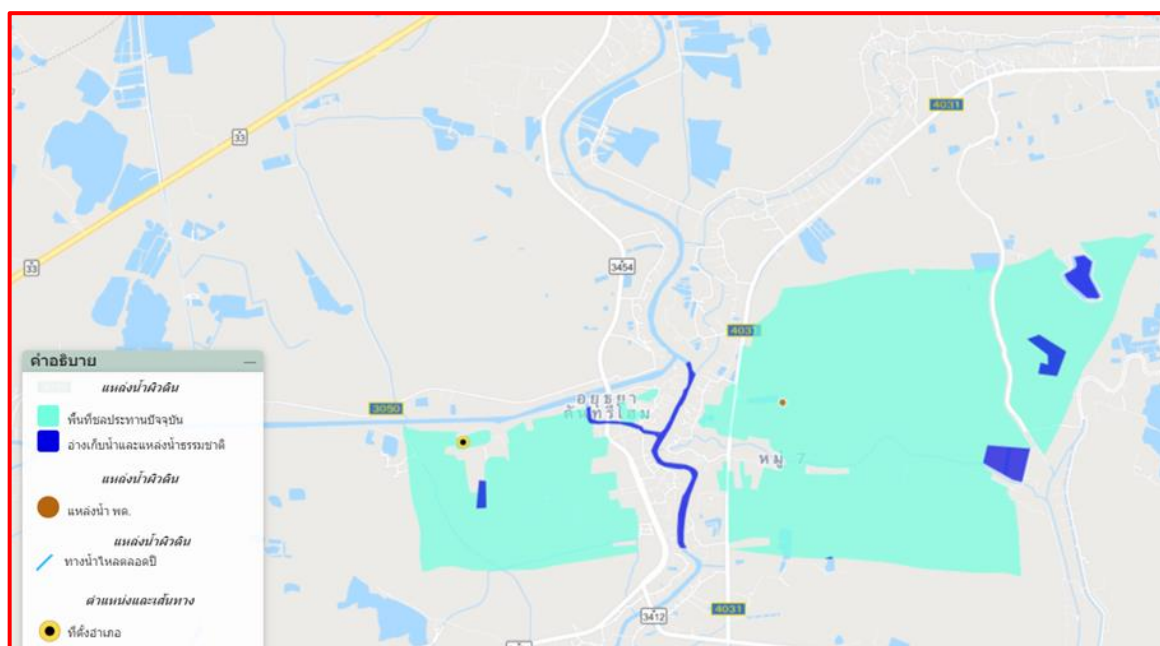
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๑๙.๗	๓๒.๗	๒๖.๒
กุมภาพันธ์	๒๑.๗	๓๔.๓	๒๘.๐
มีนาคม	๒๔.๓	๓๖.๓	๓๐.๓
เมษายน	๒๔.๖	๓๖.๘	๓๐.๗
พฤษภาคม	๒๔.๗	๓๖.๑	๓๐.๔
มิถุนายน	๒๔.๖	๓๕.๖	๓๐.๑
กรกฎาคม	๒๔.๘	๓๔.๖	๒๙.๗
สิงหาคม	๒๔.๖	๓๔.๓	๒๙.๔
กันยายน	๒๔.๕	๓๓.๓	๒๘.๙
ตุลาคม	๒๔.๓	๓๓.๑	๒๘.๗
พฤศจิกายน	๒๓.๐	๓๓.๑	๒๘.๐
ธันวาคม	๒๐.๘	๓๒.๔	๒๖.๖

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๗

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง มีแม่น้ำน้อยไหลผ่านตำบลผักไห่ และแยกไปลำคลอง ๒ แห่ง คือ คลองบางคี่และคลองบางกึ่ง และมีกระจายน้ำในพื้นที่ต่อไป

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ ระบบชลประทาน ได้แก่ ประตูละบายน้ำคลองบางคี่และประตูละบายน้ำ คลองบางกึ่ง

ภาพที่ ๙ แหล่งน้ำของตำบลนาคู อำเภอดักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (แหล่งน้ำ), พ.ศ. ๒๕๖๗

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลนาคู ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๓๒ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีการทำนาข้าวมากที่สุด จำนวน ๒,๗๐๕.๕๐ ไร่ รองลงมาคือพืชอื่นๆ จำนวน ๓๘.๐๐ ไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้น จำนวน ๕.๖๙ ไร่ และพืชผัก ๐.๕๐ ไร่ ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลผักไห่ อำเภอดักไห่ ปี ๒๕๖๗

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ผักไห่	๖,๙๙๒.๐๐	๒,๗๐๕.๕๐	-	-	-	๕.๖๙	๐.๕๐	๓๘.๐๐	๒๗๔๙.๖๙
อันดับ	-	๑	-	-	-	๓	๔	๒	-
ร้อยละ	๑๐๐	๓๘.๖๙	-	-	-	๐.๐๘	๐.๐๑	๐.๕๔	๓๙.๓๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

๑) การทำนาปลูกข้าว

พื้นที่ปลูกข้าวของตำบลผักไห่ มีพื้นที่ประมาณ ๒,๗๐๕.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๙ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยจะแบ่งการปลูกข้าวออกเป็น ๒ ฤดู คือ

๑.๑) ฤดูนาปี จะเริ่มปลูกช่วงต้นเดือนเมษายน ถึง ปลายเดือนกรกฎาคม และเกษตรกรจะต้องเก็บเกี่ยวข้าวให้เสร็จสิ้นช่วงปลายเดือนกันยายน เพื่อลดปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติ เกษตรกรเลือกใช้วิธีการหว่านแบบน้ำ

คม และจะเลือกใช้พันธุ์ข้าวตามที่ทางราชการส่งเสริม เช่น กข๔๑ กข๔๗ ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวตามกระแสนิยม ผลผลิตเฉลี่ย ๙๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๕,๑๗๐ บาทต่อไร่ ปัญหาในการผลิต แรงงานด้านการเกษตรหายาก ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานสูง ราคาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในฤดูถัดไป เนื่องจากไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

๑.๒) ฤดูนาปรัง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม และเป็นพื้นที่รับน้ำหลากจากโครงการปล่อยน้ำเข้านาปล่อยปลาเข้าสู่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งผลให้เกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน โดยเกษตรกรจะเริ่มทำนาปรังช่วงกลางเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก คือ กข๔๑ กข๔๗ ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวตามกระแสนิยม ผลผลิตเฉลี่ย ๙๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๕,๑๗๐ บาทต่อไร่ ปัญหาในการผลิต แรงงานด้านการเกษตรหายาก ค่าจ้างแรงงานสูง ราคาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในฤดูถัดไป เนื่องจากไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

๒) การปลูกพืชผัก

พื้นที่ปลูกพืชผักของตำบลผักไห่ มีประมาณ ๐.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกพืชผักเป็นอาชีพรอง เมื่อว่างเว้นจากการทำนา พืชผักที่นิยมปลูกในพื้นที่ เช่น คื่นช่าย กวางตุ้ง ผักบุ้งจีน กระเพรา โหระพา แตงกวา แตงร้าน มะระจีน พริกแดง เป็นต้น โดยเกษตรกรจะปลูกพืชผักทั้งปี สลับหมุนเวียนเปลี่ยนชนิดไป ด้านการตลาดนั้นมีการนำผลผลิตขายส่งภายในตลาดสดผักไห่ แต่เกษตรกรมักจะได้ราคาถูก และไม่แน่นอน ปัญหาในการผลิตพืชผัก คือ ราคาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดโรคและแมลงมีราคาสูงมาก ส่งผลให้ประสบปัญหาขาดทุนในบางฤดูกาล

๓) การปลูกไม้ผลไม่ยืนต้น

พื้นที่ปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นของตำบลผักไห่ มีพื้นที่ประมาณ ๕.๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นในรูปแบบสวนผสมผสานไว้ในบริเวณที่อยู่อาศัย และปลูกไว้จำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่ปลูกไว้สำหรับการบริโภคภายในครัวเรือนเองเท่านั้น จึงส่งผลให้มีพื้นที่ปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นน้อย พืชส่วนใหญ่ที่นิยมปลูก เช่น มะม่วงเขียวเสวย มะม่วงโชคอนันต์ มะม่วงน้ำดอกไม้ มะม่วงพาลัน กล้วยน้ำว่า กล้วยหอม มะพร้าว และมะนาว

๔) ระบบการผลิตด้านปศุสัตว์

ระบบการผลิตด้านปศุสัตว์ของตำบลผักไห่ พบว่ามีการเลี้ยงแพะ ซึ่งมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อ และเลี้ยงไก่พื้นเมือง ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน การจัดการต่างๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ เช่น การทำวัคซีนไก่ ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการเป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ ในกรณีที่เกษตรกรมีการเลี้ยงจำนวนมาก ๆ อาจจะมีเหลือเพื่อขายสร้างรายได้ให้เกษตรกรครัวเรือนละประมาณ ๒,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ บาท ต่อ ปี

๕) ระบบการผลิตด้านประมง

ระบบการผลิตด้านการประมงของตำบลผักไห่ พบว่าส่วนใหญ่จะทำการเลี้ยงปลาในบ่อดิน มีการเลี้ยงปลาอยู่บ้าง ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในสระเก็บน้ำขนาดเล็ก ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมชลประทาน หรือกรมพัฒนาที่ดิน ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเท่านั้น การพัฒนาการเลี้ยงปลาในตำบลผักไห่ ยังมีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำสำหรับการเลี้ยงปลาอยู่มาก เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ดำเนินการเลี้ยงปลาจะเลี้ยงในร่องสวนเพื่อเสริมรายได้

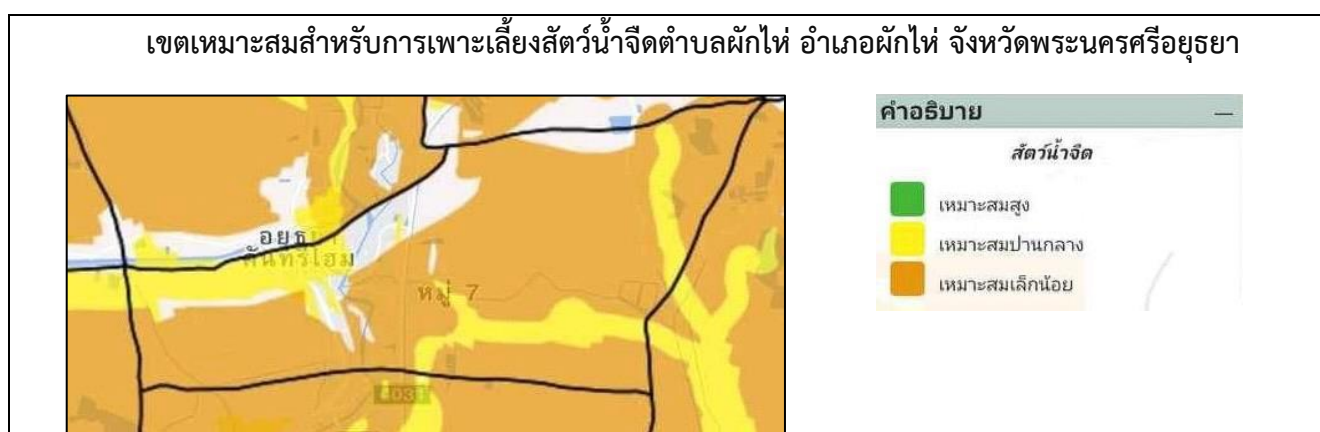
พื้นที่ตำบลผักไห่ มีเขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ทั้งหมด ๕,๙๐๓.๗๑ ไร่ โดยแบ่งเป็นเขตความเหมาะสมปานกลาง จำนวน ๑,๑๖๒.๔๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๙ และเขตความเหมาะสมเล็กน้อย จำนวน ๔,๗๔๑.๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๓๑

ตารางที่ ๕ เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตำบลนาคู อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง	๐.๐๐	๐.๐๐
เหมาะสมปานกลาง	๑,๑๖๒.๔๓	๑๙.๖๙
เหมาะสมเล็กน้อย	๔,๗๔๑.๒๘	๘๐.๓๑
รวมทั้งสิ้น	๕,๙๐๓.๗๑	๑๐๐.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/#>, ๒๕๖๗

แหล่งข้อมูล : กรมประมง, ๒๕๕๕

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ตำบลนาคู อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/#>, ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตำบลนาคู อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/#>, ๒๕๖๗)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP) เท่ากับ ๔๒๘,๕๔๘ ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ.๒๕๖๔ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗.๕ ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม แบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๔๙ และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เท่ากับ ๙,๕๔๑ ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรลดลง เท่ากับ ๗.๙๒ โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพียงร้อยละ ๒.๒๓ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

รายได้ของประชากรรวมของตำบลผักไห่ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง ๑๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี) และรองลงมียาได้ในครัวเรือนระหว่าง ๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

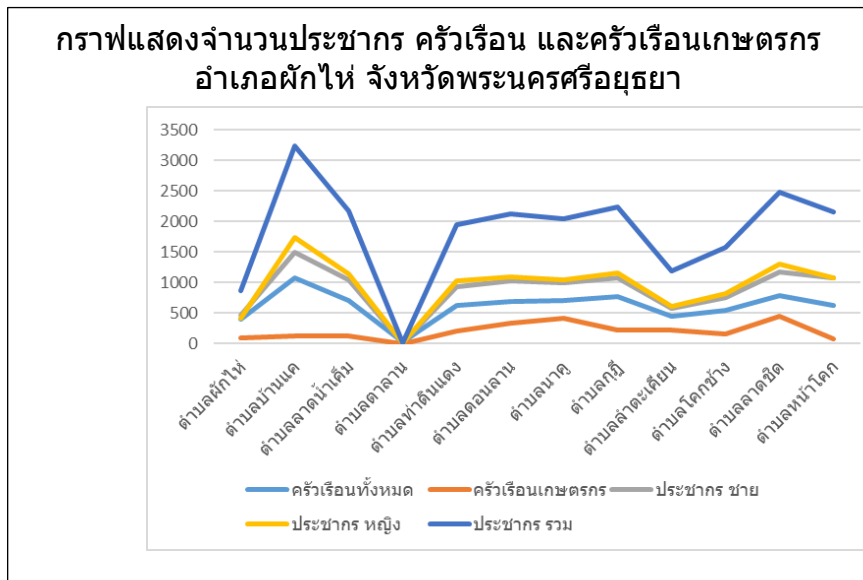
๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

อำเภอผักไห่ มีประชากรทั้งสิ้น ๒๒,๐๕๗ คน จำนวนครัวเรือน ๗,๔๑๘ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑๐,๖๑๘ คน หญิง ๑๑,๔๓๙ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอผักไห่

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ตำบลผักไห่	๔๐๔	๑๐๑	๔๕๙	๔๑๓	๘๗๒
๒	ตำบลบ้านแค	๑,๐๘๐	๑๒๑	๑,๔๙๔	๑,๗๓๙	๓,๒๓๓
๓	ตำบลลาดน้ำเค็ม	๗๐๖	๑๓๔	๑,๐๓๙	๑,๑๓๕	๒,๑๗๔
๔	ตำบลตาลาน	๓๗	๕	๑๓	๖	๑๙
๕	ตำบลท่าดินแดง	๖๒๐	๒๑๑	๙๒๘	๑,๐๒๘	๑,๙๕๖
๖	ตำบลดอนลาน	๖๙๔	๓๓๕	๑,๐๒๒	๑,๐๙๖	๒,๑๑๘
๗	ตำบลนาคู	๗๐๙	๔๑๑	๙๙๑	๑,๐๕๒	๒,๐๔๓
๘	ตำบลกุฎี	๗๗๑	๒๒๑	๑,๐๘๓	๑,๑๕๒	๒,๒๓๕
๙	ตำบลลำตะเคียน	๔๔๒	๒๓๐	๕๗๒	๖๑๔	๑,๑๘๖
๑๐	ตำบลโคกช้าง	๕๔๐	๑๕๗	๗๖๒	๘๒๓	๑,๕๘๕
๑๑	ตำบลลาดชิด	๗๘๒	๔๔๕	๑,๑๗๕	๑,๓๐๖	๒,๔๘๑
๑๒	ตำบลหน้าโคก	๖๓๓	๘๐	๑,๐๘๐	๑,๐๗๕	๒,๑๕๕
รวม		๗,๔๑๘	๓๕๐๓	๑๐,๖๑๘	๑๑,๔๓๙	๒๒,๐๕๗

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๒ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกร อำเภอผักไห่
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๕ การศึกษา

ตำบลผักไห่ มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๔ แห่ง

โรงเรียนอนุบาล ๑ แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองผักไห่

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ จำนวน ๒ แห่ง คือ โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่เวชภัณฑ์สุร และโรงเรียนเทพประสิทธิ์วิทยาคาร

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจำนวน ๑ แห่ง คือ โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่วิทยาคาร

๖.๖ สาธารณสุข

ตำบลผักไห่ มีสถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข ๔ แห่ง คือ โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๕๐เตียง ๑ แห่ง คลินิกแพทย์ ๑ แห่ง และร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๒ แห่ง

๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ มีวัด ๑ แห่ง มีชุมชนชาวมุสลิม ๑ แห่ง ในเขตหมู่ ๑ ของตำบลผักไห่ และมีชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ในเขตหมู่ ๓ และหมู่ ๔ ของตำบลผักไห่

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

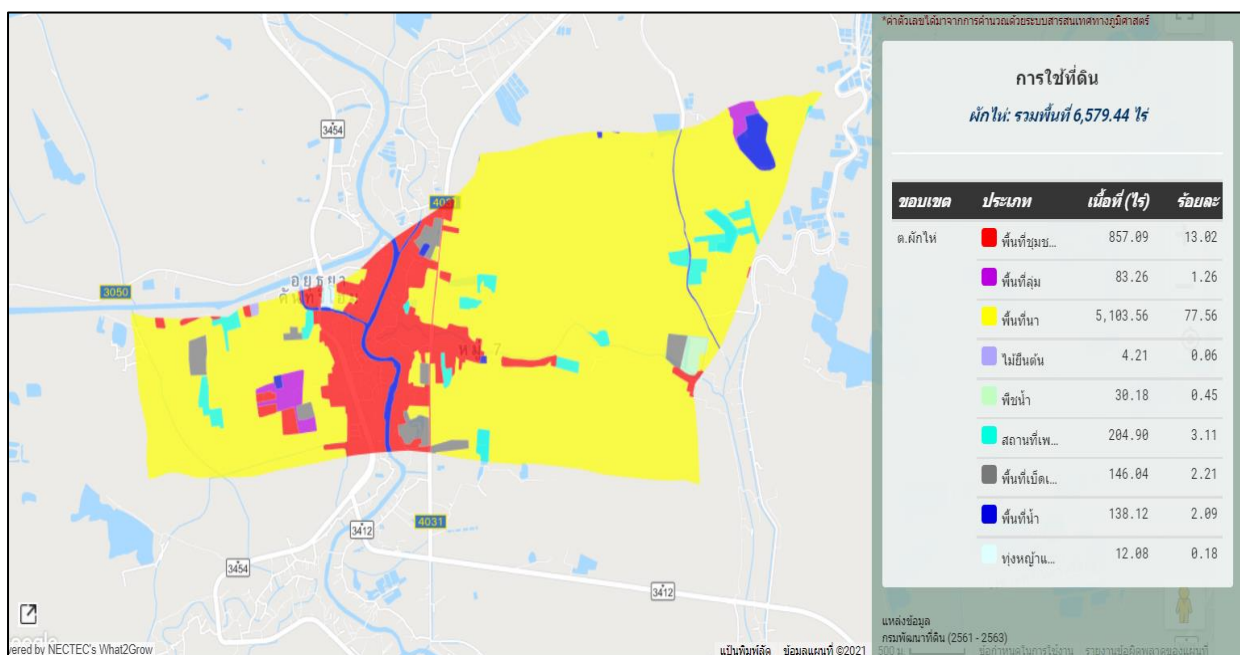
ไม่มี

๗. ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลผักไห่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๕,๑๐๓.๕๖ ไร่ ร้อยละ ๗๗.๕๖ รองลงมาคือสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๒๐๔.๙๐ ไร่ ร้อยละ ๓.๑๑ พื้นที่ปลูกพืชไร่ (บัวหลวง) จำนวน ๓๐.๑๘ ไร่ ร้อยละ ๐.๔๔ พื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน ๑๔๖.๐๔ ไร่ ร้อยละ ๒.๒๑ พื้นที่น้ำ จำนวน ๑๓๘.๑๒ ไร่ ร้อยละ ๐.๔๔ และพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น จำนวน ๔.๒๒ ไร่ ร้อยละ ๐.๐๖ ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	อันดับ
พื้นที่ป่า			
พืชไร่			
ไม้ยืนต้น	๔.๒๑	๐.๐๖	๕
ไม้ผล			
พืชสวน			
พื้นที่นา	๕,๑๐๓.๕๖	๗๗.๕๖	๑
พืชน้ำ	๓๐.๑๘	๐.๔๕	๓
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๐๔.๙๐	๓.๑๑	๒
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์			
พื้นที่ลุ่ม			
พื้นที่น้ำ	๑๓๘.๑๒	๒.๐๙	๕
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง			
พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๔๖.๐๔	๒.๒๑	๔

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

๘. องค์กร/สถาบันต่างๆ

ตำบลผักไห่ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๘ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลผักไห่ อำเภอดุสิต

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจผลิตข้าวครบวงจรอำเภอดุสิต		๑๑	ผักไห่	๑๕	นางพรทิพย์ ตั้งศิริ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดุสิต, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๙ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลนาาค อำเภอดุสิต

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่วิทยาการ	๑๓๖	๔	ผักไห่	๑๐	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดุสิต, พ.ศ. ๒๕๖๗

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลผักไห่

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

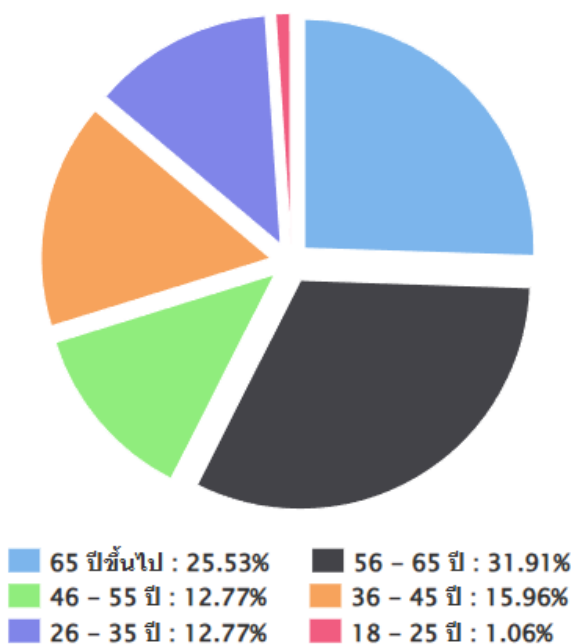
(๑) ครั้วเรือนเกษตรกร

ตำบลผักไห่ มีครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๙๔ ครั้วเรือน โดยมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๓๐ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๑ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๔ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๓ และอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๑๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๖ ตามลำดับ ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ	ลำดับที่
๖๕ ปีขึ้นไป	๒๔	๒๕.๕๓	๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๓๐	๓๑.๙๑	๑
๔๖ - ๕๕ ปี	๑๒	๑๒.๗๗	๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๕	๑๕.๙๖	๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๒	๑๒.๗๗	๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๑.๐๖	๕
รวม	๙๔	๑๐๐	

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๗)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ , พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

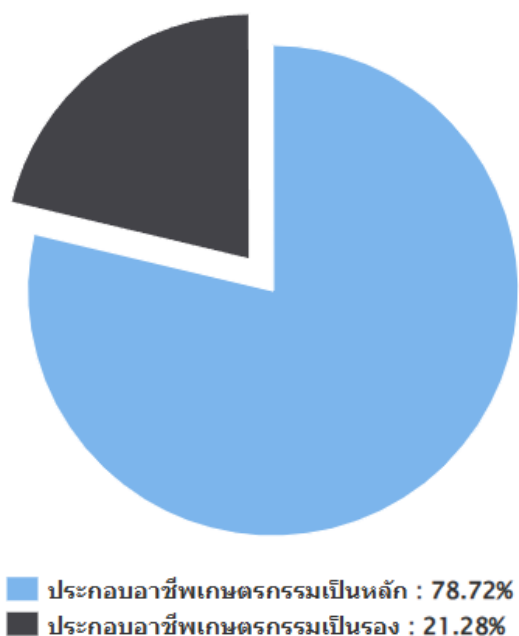
ตำบลผักไห่ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๗๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๘

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลผักไห่ อำเภอดักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗๔	๗๘.๗๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๐	๒๑.๒๘

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๗)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ , พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลผักไห่ อำเภอดักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลผักไห่ ส่วนใหญ่เกษตรกร เช่าที่ดิน จำนวน ๘๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓๐ รองลงมา คือ เจ้าของเอง จำนวน ๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๓ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

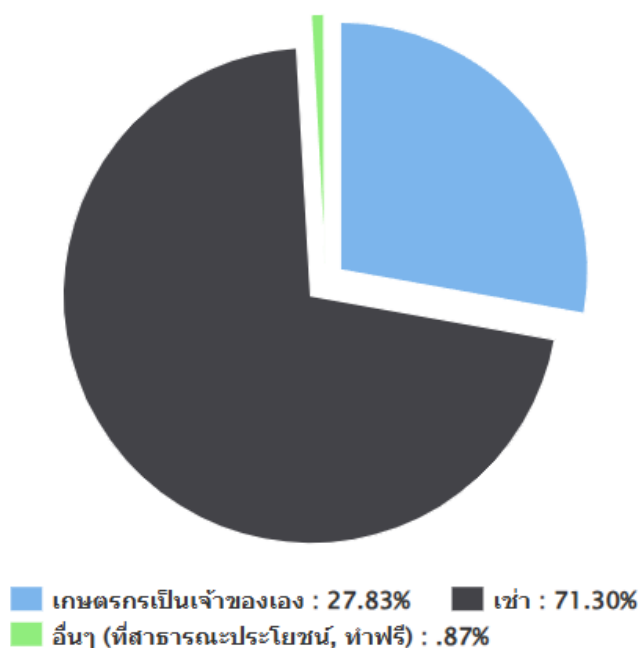
ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	พื้นที่	ร้อยละ	ลำดับที่
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๓๒	๗๖๗	๒๗.๘๓	๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑	๕	๐.๘๗	๓
เช่า	๘๒	๓,๘๕๖	๗๑.๓๐	๑
รวม **	๙๕	๔,๖๒๘	๑๐๐	

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๗)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๒/ , พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลผักไห่ มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด/น.ส.ทุกประเภทสิทธิ์ จำนวน ๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และไม่มีเกษตรกรที่ถือครองที่ดิน แบบ ส.ป.ก. ทุกประเภท หนังสือรับรองของหน่วยงาน เอกสารสิทธิ์ประเภทอื่น ๆ และไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

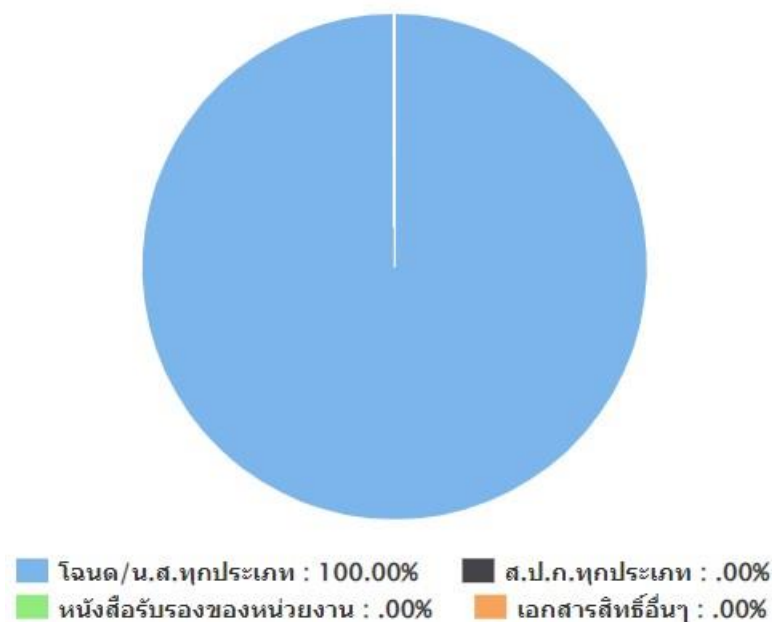
ประเภทเอกสารสิทธิ์	ครัวเรือน	ร้อยละ	ลำดับ
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	๓๒	๑๐๐	๑
ส.ป.ก. ทุกประเภท	๐	๐.๐๐	๒
หนังสือรับรองของหน่วยงาน	๐	๐.๐๐	๒
เอกสารประเภทอื่น ๆ เช่น น.ส.๓ น.ส.๓ก ส.ค.๑ เป็นต้น	๐	๐.๐๐	๒
ไม่มีเอกสารสิทธิ์	๐	๐.๐๐	๒
รวม **	๓๒	๑๐๐.๐๐	

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๗)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๒/ , พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลผักไห่ ไม่มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ไม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ไม่มีกลุ่มยุวเกษตรกร
วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๘ ราย ไม่มีศูนย์ข้าว ไม่มีสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔	๐	๐	๐	๐	๑	๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๘	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๘	๐	๐	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๐	๐	๐	๐	๑	๒๐	๑	๘	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลนาคูมีแหล่งเรียนรู้ บริการด้านการเกษตร ดังนี้ ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. ศพก. เครือข่าย ... ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์

ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ... ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ .ศูนย์

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง.....ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่

แหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง	พิกัด			วิทยากรประจำศูนย์
		Zone	X	Y	
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	หมู่ที่ ๑๑	๔๗			เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลผักไห่ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๑ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๑ ราย อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	หน่วยงาน / อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
				อาสาสมัคร ชลประทาน	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑	นายณัฐพล จุติวารี	๑	ผักไห่						๑			
๒	นางกาญจน์จนา สุขีภาค	๒	ผักไห่						๑			
๓	นายวิโรจน์ โสรส	๓	ผักไห่						๑			
๔	นายภราดร พงศ์ภัทรพร	๔	ผักไห่						๑			
๕	นายสุภกิจ สุขเกษม	๕	ผักไห่						๑			
๖	นายอรุณ คุ่มรักษา	๖	ผักไห่						๑			
๗	นายเสวก เรือนทอง	๗	ผักไห่						๑			
๘	นายสุเทพ เกิดบุญ	๘	ผักไห่						๑			
๙	นายยงยุทธ์ ประสิทธิ์สม	๙	ผักไห่						๑			
๑๐	นางชญาดา สุขขรัักษ์	๑๐	ผักไห่						๑			
๑๑	นายปราการ เปาอินทร์	๑๒	ผักไห่						๑			
	รวม								๑๒			

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลผักไห่ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิธีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลผักไห่มีประชาชนชาวบ้าน จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
ผักไห่	๑	นายสุภกิจ สุขเกษม	๒๗/๕ ม.๕ ต.ผักไห่	เกษตรผสมผสาน
รวม	๑			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลผักไห่ ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

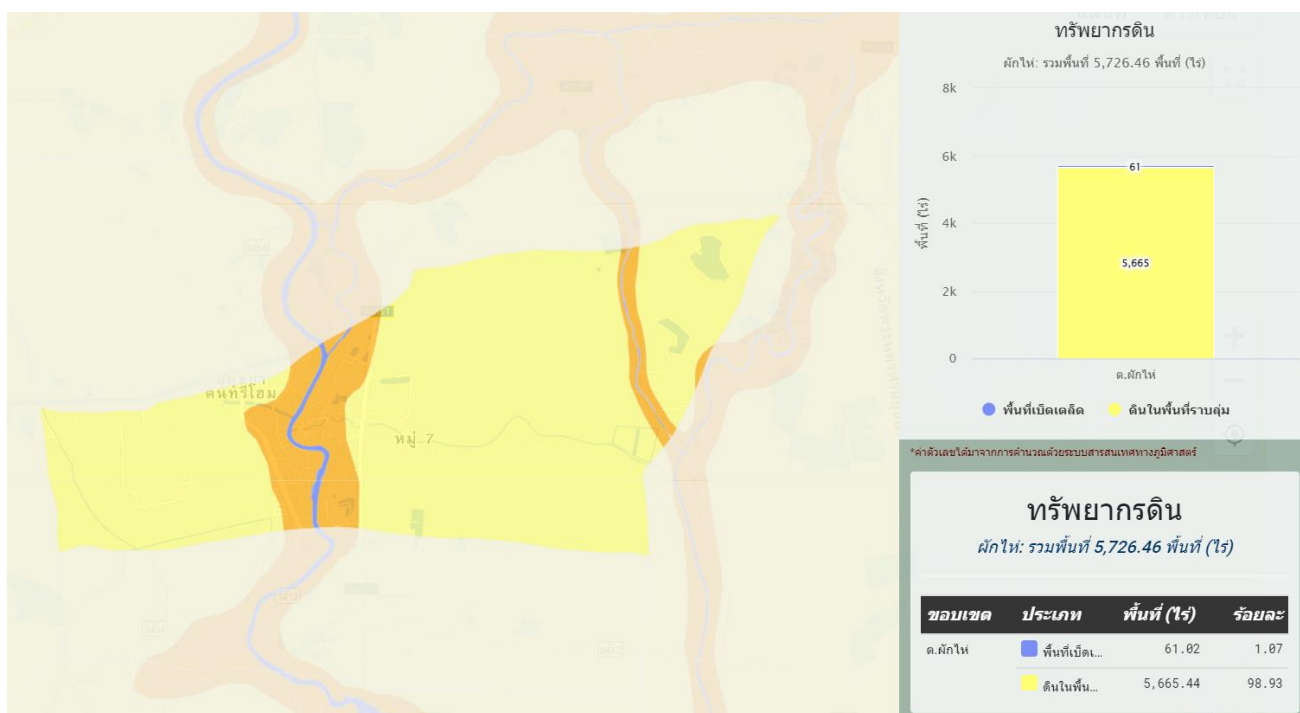
ตำบลผักไห่ ไม่มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน ตำบลผักไห่ ทรัพยากรดินส่วนใหญ่เป็นดินในที่ราบลุ่ม เนื้อที่ ๑๕,๓๒๓.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๗ และเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด เนื้อที่ ๑๔๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๓

ตารางที่ ๙ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	
ดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง	๑๔๔๓.๓๙	๒๘.๕๕
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	๗๓.๔๗	๑.๔๓๙
ดินในที่ราบลุ่ม	๓๕๗๒.๖๓	๗๐.๐๗

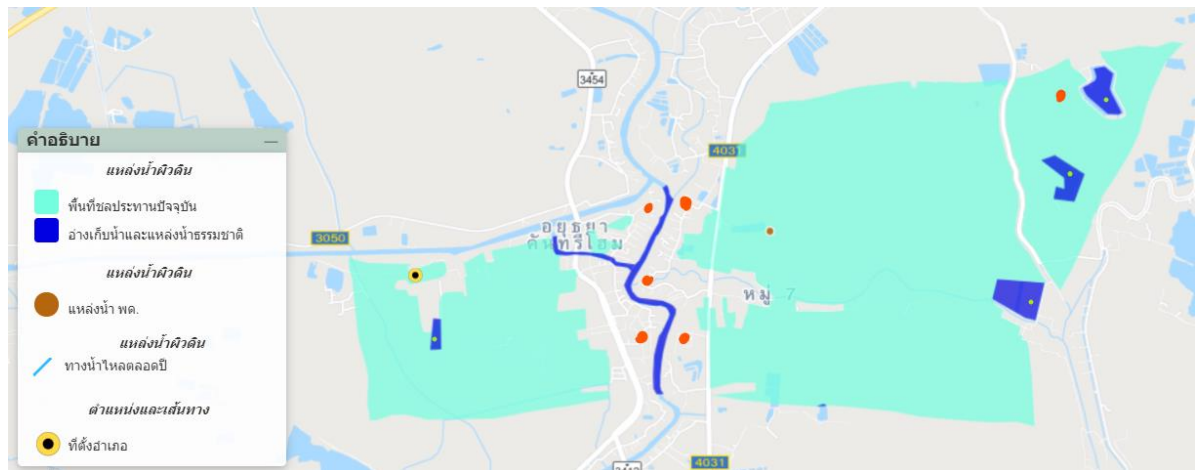

ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘

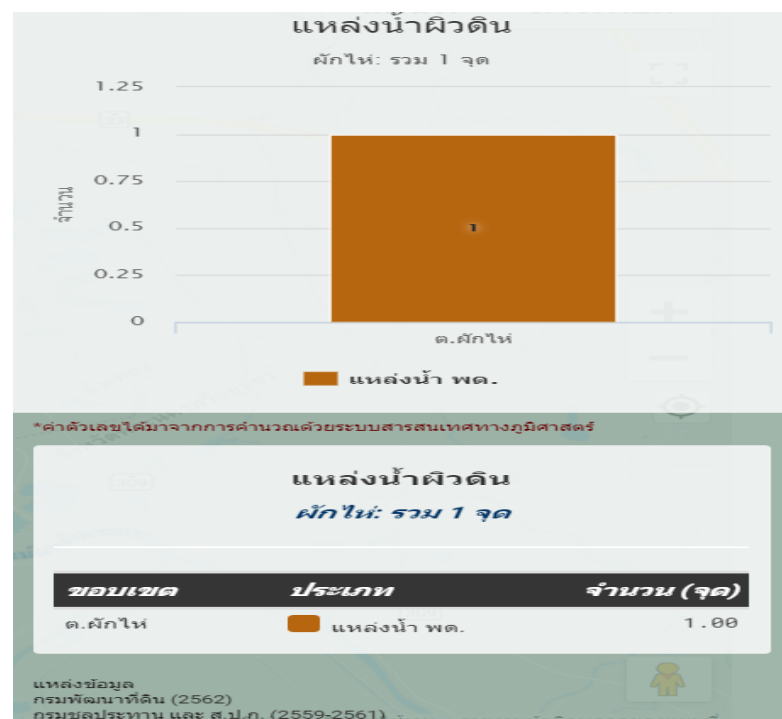
แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๘

- ๒) ทรัพยากรน้ำ ตำบลผักไห่ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนและแหล่งน้ำจากโครงการชลประทานในการทำ การเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ รวมทั้งสิ้น ๖ บ่อ

ภาพที่ ๖ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่แม่น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลผักไห่ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ จำนวนโครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๐ แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๐ แห่ง

ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี)

ตำบลผักไห่ อำเภอดักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีสินค้า GI

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

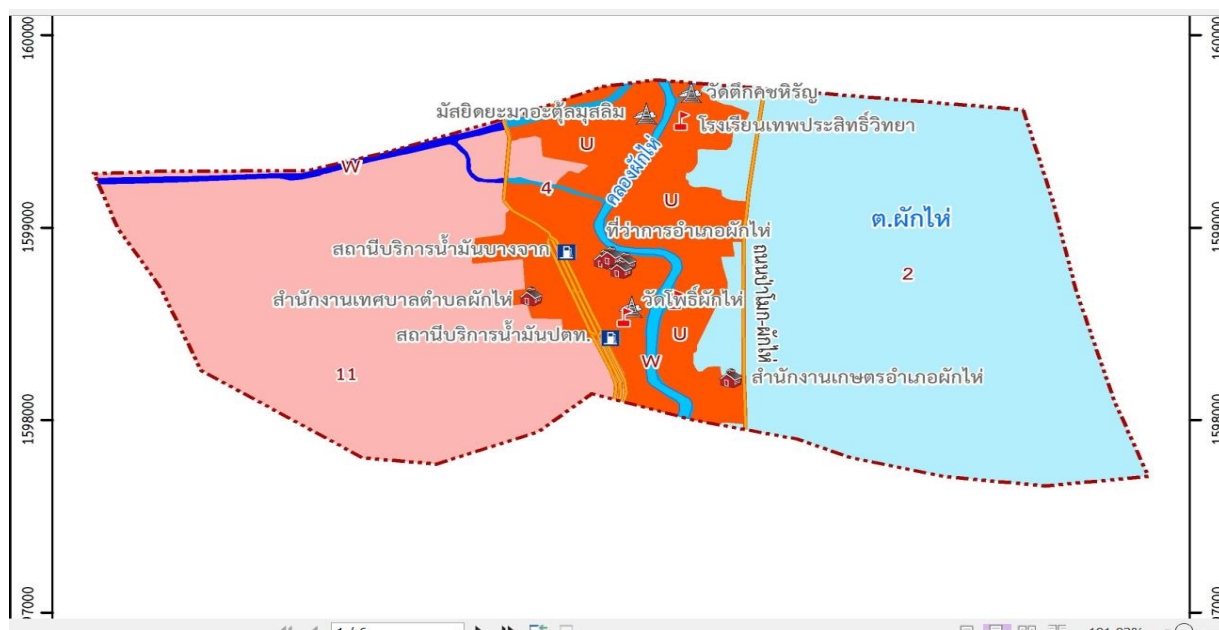
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลผักไห่มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๕๑๐๓.๕๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๕๗๒.๖๓ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐๒. พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๗๓.๔๗ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๓๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๔๕๗.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน คิดเป็นร้อยละ ๐

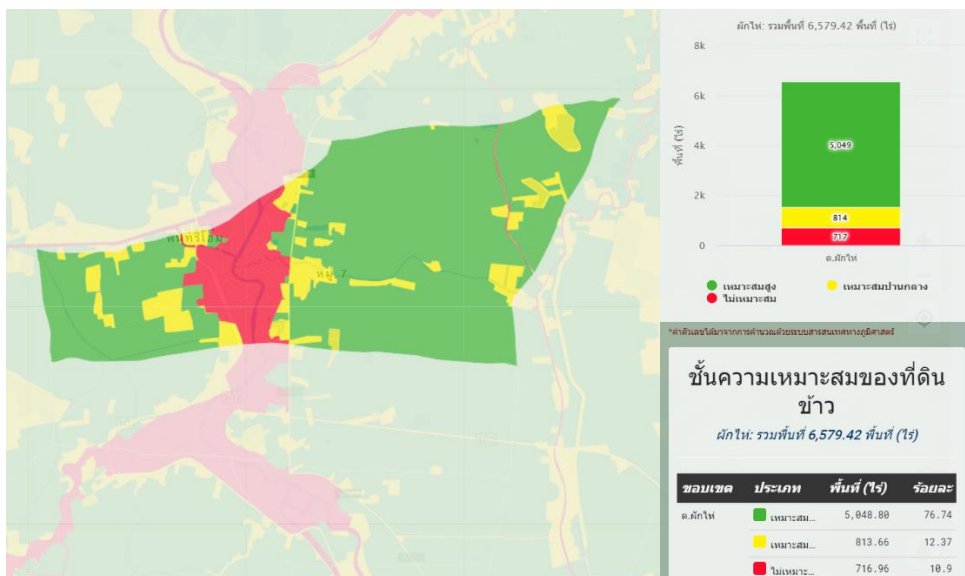
ตารางที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลผักไห่ อำเภอดักไห่

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ผักไห่	๓,๕๗๒.๖๓	๗๓.๔๗	๑,๔๕๗.๔๖	๐	๕,๑๐๓.๕๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวตำบลผักไห่ อำเภอดักไห่
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลผักไห้
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

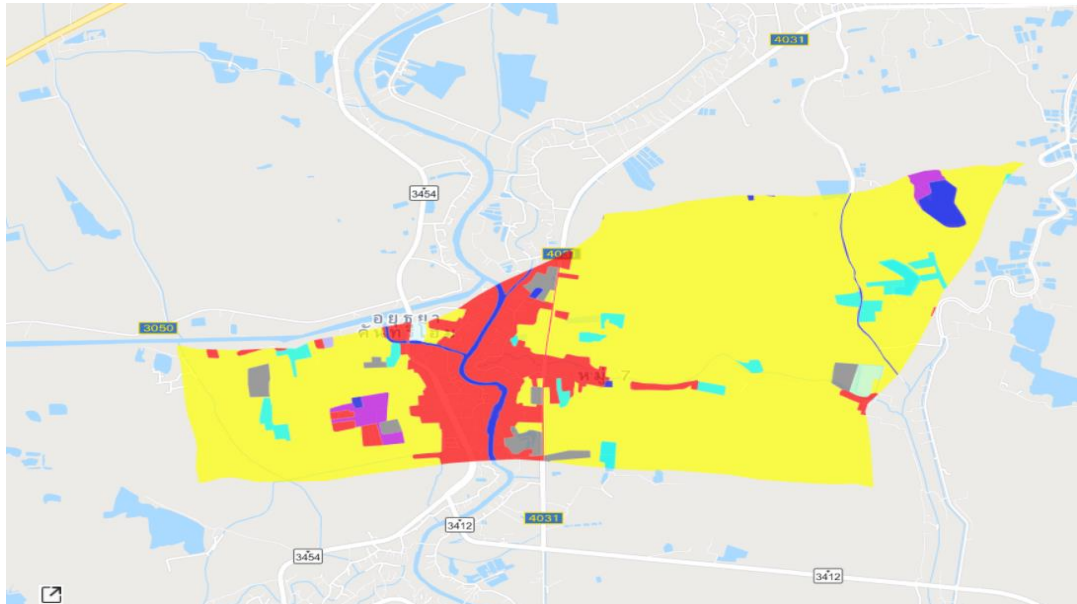
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลผักไห้ อำเภอผักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๒,๒๖๕.๗๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หนุม ๗ จำนวน ๑,๓๘๐.๕๙ ไร่ รองลงมาคือ หนุม ๑๒ จำนวน ๕๔๐.๘๐ ไร่ และหนุม ๕ จำนวน ๑๔๗.๕๐ ไร่ ตามลำดับ

รายงานสรุปยอดผู้ปลูก ข้าวเจ้า

รายงานสรุปยอดผู้ปลูกข้าวเจ้า4				
ลำดับ	ภาค/จังหวัด/อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว
รวมทั้งตำบล		84	2,265.79	2,264.04
	ผักไห้	84	2,265.79	2,264.04
1	3	6	105.07	105.07
2	4	1	21.83	21.83
3	5	7	147.50	146.00
4	6	3	37.75	37.50
5	7	49	1,380.59	1,380.59
6	8	2	32.25	32.25
7	12	21	540.80	540.80

ภาพที่ ๑๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลผักไห้
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

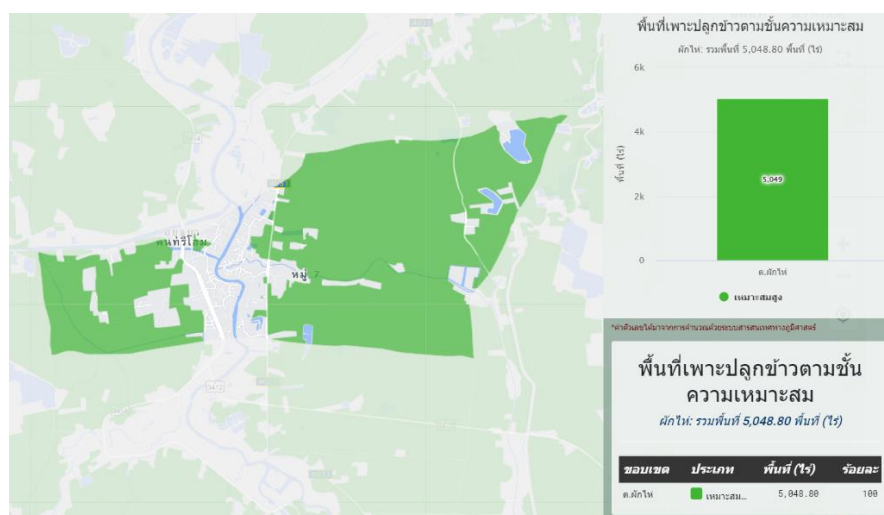
ภาพที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลผักไห่
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลผักไห่ มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๐๔๘.๘๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕,๐๔๘.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ผักไห่	๕,๐๔๘.๘๐	๐	๐	๐	๕,๐๔๘.๘๐

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลผักไห่ มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๖๒๙๔.๓๗ ไร่ ๘๘ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๗ จำนวน ๗,๕๒๗.๖๒ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ ๑๒ จำนวน ๑,๗๙๙.๗๕ ไร่ ครัวเรือน และหมู่ ๕ จำนวน ๔๓๕.๗๕ ไร่ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๓	๖	๑๐๕.๐๗	๑๐๕.๐๗	๑๐๕	๑
๔	๑	๒๑.๘๓	๒๑.๘๓	๒๑.๘	๑
๕	๕	๔๓๕.๗๕	๔๓๕.๗๕	๔๓๕.๗๕	๑.๐
๖	๓	๑๐๖	๑๐๖	๑๐๖	๑.๐
๗	๔๗	๗,๕๒๗.๖๒	๗,๕๒๗.๖๒	๗,๕๒๗.๖๒	๑.๐
๘	๒	๙๙	๙๙	๙๙	๑.๐
๑๒	๒๙	๑,๗๙๙.๗๕	๑,๗๙๙.๗๕	๑,๖๑๙.๗๕	๐.๙๕
รวม	๘๘	๖,๒๙๔.๓๗	๖,๒๙๔.๓๗	๖,๐๙๘.๐๕๕	

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ก. การใช้เมล็ดพันธุ์ดี

ลักษณะของเมล็ดที่ดีต้องสมบูรณ์อวบอ้วน ไม่มีร่องรอยแมลงกัดกิน ไม่มีสิ่งเจือปนอยู่ในเมล็ด เช่น กรวด หาย มีเปอร์เซ็นต์การงอกดี มีการรับรองอายุการงอก และพันธุ์ต้องให้ผลผลิตสูง ด้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญในท้องถิ่น เจริญเติบโตดีเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ

ข. การใช้ต้นกล้าพันธุ์ดี

ลักษณะของต้นกล้า มีใบจริง ๓-๔ ใบ ลำต้นอวบสมบูรณ์ ใบเขียวตามธรรมชาติ ไม่มีร่องรอยของศัตรูพืชเข้าทำลายมีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ และพันธุ์ต้องให้ผลผลิตสูง ด้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญในท้องถิ่น เจริญเติบโตดีเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ

(๒) การเตรียมดิน

พืชที่เราจะปลูกจะเจริญเติบโตหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเตรียมดิน การเตรียมดินที่ดี ต้องมีอาหารพืชอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับชนิดของพืชที่ปลูกจะทำให้พืชของเรางอกงาม แข็งแรงเติบโตเร็ว และให้ผลผลิตสูง แต่ถ้าเราเตรียมดินไม่ถูกต้อง ขาดการใส่ปุ๋ยหรืออาหารพืชที่เหมาะสม พืชจะเจริญเติบโตช้า แคระแกร็น และให้ผลผลิตต่ำ

(๓) การปลูก

ก. เครื่องพ่นข้าวออก คือ การพัฒนาเครื่องพ่นสารเคมีแบบติดเครื่องยนต์เครื่องสามารถหว่านข้าวได้อย่างรวดเร็ว ลดเวลา แรงงาน ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าลง เมล็ดที่หว่านมีความสม่ำเสมอมากขึ้น อีกทั้งเกษตรกรยังสามารถนำเครื่องไปใช้ในการหว่านปุ๋ยเม็ดได้

ข. เครื่องหยอดข้าวออก คือ เครื่องมือสำหรับปลูกข้าวแบบประหยัดเมล็ดพันธุ์โดยการโรยเป็นแถว ใช้เมล็ดพันธุ์ ๘-๑๐ กก/ไร่ ได้ข้าวเป็นแถวเหมือนนาดำในต้นทุนที่ถูกกว่ามาก

ค. เครื่องดำนาแบบใช้แรงคน ปักดำครั้งละ ๔-๕ แถว ระยะแถว ๓๐ เซนติเมตร มีขีดความสามารถในการทำงาน ๑.๕ ไร่ต่อวัน / คน

ง. เครื่องดำนาแบบใช้เครื่องยนต์เบนซินขนาด ๓ แรงม้า ปักดำครั้งละ ๔ แถวระยะแถว ๓๐ เซนติเมตร ใช้กล้าแบบเพาะในกระบะเป็นแผ่น ความสามารถในการทำงาน ๖ ไร่ต่อวัน

(๔) ระบบการให้น้ำ

ก. การให้น้ำทางผิวดิน (Surface Irrigation)

การให้น้ำทางผิวดิน คือ การให้น้ำโดยการให้น้ำนั้นขังหรือไหลไปบนผิวดินและซึมลงไปในดินตรงจุดที่น้ำนั้นขังหรือไหลผ่าน ดังนั้นอาจถือว่าผิวดินเป็นทางน้ำ ทางน้ำนั้นมีหลายขนาดแตกต่างกันไป และเมื่อพิจารณาตามลักษณะของทางน้ำแล้วสามารถแบ่งการให้น้ำทางผิวดินได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ แบบให้น้ำท่วมเป็นผืน และ แบบให้น้ำท่วมในร่องคู

ข. การให้น้ำทางใต้ดิน (Subsurface Irrigation)

การให้น้ำทางใต้ดิน คือ การให้น้ำแก่พืชโดยการยกระดับน้ำใต้ดินขึ้นมาให้สูงพอที่น้ำจะไหลซึมขึ้นมาสู่ระดับเขตรากได้ วิธีการเพิ่มระดับใต้ดินอาจทำได้ ๒ แบบ คือ โดยการให้น้ำในคู และการให้น้ำไหลเข้าในท่อซึ่งฝังไว้ในดิน แต่ที่นิยมกัน คือ วิธีการให้น้ำในคู คุณดังกล่าวจะขุดขึ้นตามเส้นขอบเนินโดยให้ระยะห่างระหว่างคูไม่ห่างกันมากนัก เพื่อที่น้ำจะไหลซึมเข้าไปในดินและระบายออกได้อย่างรวดเร็วเมื่อสิ้นสุดการให้น้ำ คูนี้จะเชื่อมต่อกับคูส่งน้ำที่ซึ่งมีอาคารชลประทานคอยควบคุมระดับน้ำในคูทั้งสองให้อยู่ในระดับที่ต้องการ

(๕) การดูแลรักษา

เราต้องรู้จักดูแลรักษาพืชที่ปลูก พืชของเราจึงจะเจริญเติบโตงอกงามดี ซึ่งมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

ก. รดน้ำทุกวัน พืชต้องการน้ำในการเจริญเติบโต ถ้าขาดน้ำหลาย ๆ วัน พืชจะเหี่ยวเฉาจะตายได้ แต่ก็ไม่ควรรดน้ำมากเกินไปเพราะจะทำให้รากของพืชเน่า ทำให้พืชตายได้เช่นกัน

ข. ใส่ปุ๋ย พืชต้องการธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน เราสามารถเพิ่มธาตุอาหารในดินได้ด้วยการใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด

ค. พรวนดิน ดินที่มีความร่วนซุยจะระบายน้ำและอากาศได้ดี ทำให้รากพืชดูดน้ำและแร่ธาตุมาใช้ได้ง่าย จึงควรพรวนดินบริเวณที่ปลูกพืชอยู่เสมอ

ง. กำจัดวัชพืชและศัตรูพืช วัชพืชและศัตรูพืชทำให้ต้นพืชที่เราปลูกเติบโตช้า เพราะวัชพืช เช่น หญ้า จะแย่งที่อยู่และอาหารของต้นพืชส่วนศัตรูพืช เช่น หนอน แมลง จะกัดกินใบพืช ทำให้ใบแห้ง มีรู เราจึง ควรถอนหญ้าหรือดายหญ้าอยู่เสมอ และควรจับแมลงที่เป็นศัตรูพืชทิ้ง

(๖) การใส่ปุ๋ย

ก. การให้ปุ๋ยเคมี ควรโรยเป็นวงห่างจากโคนต้นประมาณ ๑ ฟุต ไม่ควรให้เกินปีละ ๕-๖ ครั้ง ให้ครั้งละ ๑-๒ ช้อนโต๊ะแล้วแต่ขนาดต้นเล็กหรือใหญ่ ต้องรดน้ำก่อนและหลังใส่ปุ๋ยเคมีทุกครั้งโดยรดน้ำก่อน ๑ วันและรดน้ำทีหลังใส่ปุ๋ย

ข. การให้ปุ๋ยทางใบ อาจมีการผสมสารกำจัดศัตรูพืชแล้วพ่นในเวลาเดียวกันได้ การพ่นควรพ่นไต่ใบให้ทั่ว ควรผสมยาจับใบเพื่อให้แน่ใจว่าธาตุอาหารจะติดกับใบอย่างสนิท การใช้ยามากอาจเกิดผลเสียจึงควรทำตามข้อแนะนำอย่างเคร่งครัด ควรให้ปุ๋ยทางใบสลับกับให้ปุ๋ยทางราก การพ่นปุ๋ยควรพ่นจนเปียกและน้ำหยดจากใบพืชจะได้รับปุ๋ยเต็มที่

(๗) การเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวตามวันตามช่วงอายุของพันธุ์ที่ปลูก หรือเมื่ออายุประมาณ ๙๐- ๑๒๐ วัน หรือหลังจากจานดอกเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแล้วประมาณ ๗-๑๔ วัน

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ก. รถบรรทุกต้องสะอาด และเหมาะสมกับปริมาณผลผลิต

ข. ไม่ควรเป็นรถที่ใช้บรรทุกทุกคืน สัตว์ มูลสัตว์ ปุ๋ยเคมี หรือสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช เพราะอาจมีการปนเปื้อน ยกเว้นจะทำความสะอาดอย่าง เหมาะสม ก่อนนำมาบรรทุก

ค. กรณีมีการขนส่งผลผลิตในช่วงฤดูฝน ต้องมีผ้าใบคลุม เพื่อป้องกันผลผลิตได้รับความเสียหาย
(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว

การป้องกันโรคและแมลง หากกระทำในเชิงเดี่ยวเดี่ยว ๆ มักจะไม่สามารถป้องกันหรือกำจัดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ พืชที่ถูกโรคหรือแมลงเข้าทำลายเสียหายแล้ว ก็ไม่มียาหรือวิธีการใดทำให้ส่วนที่เสียหาย

ไปแล้วกลับคืนมาได้ดังเดิม ดังนั้นการป้องกันก่อนถูกเข้าทำลายจึงเป็นวิธีการที่ เหมาะสมที่สุด เพื่อลดความเสียหาย แต่จะใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งย่อมไม่ได้ผลดีตามที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการผสมผสานหลายรูปแบบเข้ามาจัดการ ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องเข้าใจและรู้ถึงศัตรูของพืชที่เพาะปลูกว่า มีโรคและแมลงชนิดใดเข้าทำลายบ้าง ช่วงเวลาใด ระยะเวลาการเจริญเติบโตช่วงใด

การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน เช่น

ก. เขตกรรม หมายถึง การปรับปรุงดิน น้ำ อากาศ แสงแดด สภาพแวดล้อม ให้มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช การบำรุงให้พืชมีความสมบูรณ์อยู่เสมอ จะทำให้พืชมีความแข็งแรงทนทานต่อการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชได้

ข. กับดักกาวเหนียว หมายถึง การใช้กาวเหนียวในการเกษตร ทาลงบนวัสดุสี เหลือง,ขาว,ฟ้า เพื่อเป็นการล่อแมลงให้เข้ามาเล่นสีแล้วติดกับกาว

ค. แสงล่อ หมายถึง การใช้แสงสว่างล่อแมลงกลางคืนเข้ามาเล่นไฟ โดยอาจจะล่อเหนือบ่อปลา หรือในนาแปลงข้าว โดยหากกาวเหนียวจับแมลงไว้ใกล้ๆแสงล่อ

ง. แสงไล่ หมายถึง การใช้แสงไฟสีส้ม ติดตั้งริมแปลง โดยมีที่บังแสงด้านในสวน ให้แสงออกนอกสวนทางเดียว แมลงกลางคืนที่เห็นแสงสีส้มก็จะไม่เข้ามารบกวน หรือการใช้วัสดุสะท้อนแสงที่เคลื่อนไหวไปมาได้ เพื่อสะท้อนแสงเข้าตาสัตว์ที่จะเข้าทำลายให้ตกใจได้

จ. แสงล่อ – แสงไล่ หมายถึง การใช้แสงทั้ง๒ ชนิด เข้าจัดการพร้อมกัน โดยแสงล่อจะใช้ภายในสวนและแสงไล่จะใช้อยู่ริมแปลงสวน

ฉ. ตัวห้ำ-ตัวเบียน หมายถึง แมลงหรือสัตว์ตามธรรมชาติ ที่ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการกินไข่หรือตัวอ่อนหรือแมลงที่เป็นศัตรูพืช เป็นอาหาร

ช. ชีววิธี หมายถึง การใช้จุลินทรีย์ที่เป็นเชื้อโรคของศัตรูพืชเข้าทำลายศัตรูพืช

ซ. ควนไล่ หมายถึง การอาศัยกลิ่นที่เกิดจากการเผาไหม้ โดยกลิ่นนั้น ๆ จะไปรบกวนประสาทการรับรู้ของแมลงศัตรูพืช ให้หนีไป

ฌ. กลิ่นไล่ หมายถึง การใช้กลิ่นระเหยที่สามารถรบกวนประสาทนำทางของแมลงศัตรูพืชไม่ให้เข้าใกล้

ญ. กลิ่นล่อ หมายถึง การใช้กลิ่นสังเคราะห์หรือกลิ่นธรรมชาติ ล่อแมลงเข้ามาติดกับ

ฎ. รสไล่ หมายถึง การใช้น้ำคั้นจากพืชสมุนไพรที่มีรสขมจัด เผ็ดจัด ร้อนจัด นำไปฉีดพ่นลงในพืชที่ศัตรูชอบเข้ามากัดกิน

ฏ. เสียงไล่ หมายถึง การทำให้เกิดเสียงดังในรูปแบบวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สัตว์ที่เป็นศัตรูพืชตกใจและหนีไป

ฐ. แสงแดดกำจัดไข่และแมลงหรือหนอน หมายถึง การตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง เพื่อให้แสงแดดและอากาศผ่านเข้ามาได้โดยสะดวก

๓. น้ำเปล่ากำจัดไข่แมลง หมายถึง การใช้น้ำเปล่ารดหรือฉีดพ่นให้เปียกทั่วทั้งในและนอกทรงพุ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงหรือผีเสื้อกลางคืนมาวางไข่

๔. แสงแดดกำจัดรา หมายถึง การตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่งเพื่อให้แสงแดดส่องกระจายทั่วในทรงพุ่มจนเกิดความร้อน ที่สามารถกำจัดเชื้อราได้

๕. การทำน้ำท่วม หมายถึง การปล่อยน้ำให้ท่วมพื้นที่นา เพื่อเป็นการไล่หนู,ปูที่ทำรูอยู่ตามคันนา

๖. การปลูกพืชแซม หมายถึง การปลูกพืชรองประเภทที่มีกลิ่นที่แมลงศัตรูไม่ชอบ แทรกหรือสลับลงในพืชประธาน

๗. ตัดวงจร หมายถึง การเลิกหรือระงับการปลูกพืชที่เคยเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรู

๘. น้ำมันลวงตา หมายถึง การฉีดพ่นสารที่เป็นน้ำมัน เช่นน้ำมันพืช ลงบนต้นพืชช่วงกลางวัน

๙. กลิ่นลวง หมายถึง การใช้กลิ่นพืชชนิดอื่น ฉีดพ่นลงบนต้นพืชเพื่อให้แมลงกลางคืนที่เดินทางโดยใช้กลิ่นนำทาง จะเกิดความเข้าใจผิด

๑๐. สัตว์กำจัดแมลง หมายถึง การอนุรักษ์ กบ เขียด งู ตะปาด จิ้งจก นกฮูก หรือสัตว์อื่นใด ที่ดำรงชีวิตด้วยการกินแมลง/สัตว์ที่เป็นศัตรูของพืช

๑๑. กำจัดเชื้อโรคปนเปื้อน หมายถึง การแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำเกลือเจือจาง นาน ๖ - ๑๒ เมตร เพื่อกำจัดโรคที่มากับเมล็ดพันธุ์

๑๒. พันธุ์ต้านทาน หมายถึง การใช้เมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ที่มีภูมิต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชบางชนิดได้

๑๓. การอนุรักษ์แมลงธรรมชาติ หมายถึง การปล่อยให้ห้ำวพืชหรือพืชอื่นๆในสวน จนดูรกและงดใช้สารเคมีบริเวณนั้นอย่างเด็ดขาด เพื่อปล่อยให้แมลงธรรมชาติที่เป็นศัตรูของแมลงศัตรูพืชได้อยู่อาศัย

๑๔. วิธีอื่น ๆ เช่น การโรยทรายไล่โคนทางมะพร้าวเพื่อป้องกันด้วงกัดมะพร้าว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวิธีอื่นอีกมากมายหลากหลายตามภูมิปัญญาของแต่ละท่าน ข้อสำคัญ “จงเข้าใจในศัตรูพืช ทั้งโรคและแมลงเสียก่อน” จึงจะทำให้การป้องกันหรือกำจัดง่ายขึ้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดักไ้ มีการปลูกพืช ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←					←	→		
					△			▽	▽	▽		
ข้าวนาปรัง	←	→									←	→
	←	→										△
		▽	▽									
พืชผัก	←											→
	←											→
ไม้ผล		▽	▽									
ไม้ดอกไม้ประดับ	←											→
	←											→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←---→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ตำบลผักไห่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านผักไห่ มีต้นทุนการผลิตการผลิตข้าวเฉลี่ย ๔,๕๔๐ บาท/ไร่ โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๕๔๐ บาท/ไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๕๔๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๑๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน			นอกเขตชลประทาน	
	นาปี		นาปรัง	นาปี	นาปรัง
	ไวแสง	ไม่ไวแสง			
ค่าเตรียมดิน	๔๒๐	๔๒๐	๔๒๐	๔๒๐	๔๒๐
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๑๘ บ./กิโลกรัม)	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าจ้างหว่านข้าว	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
ค่าจ้างฉีดสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ ผสม ๔-๐-๐อัตราส่วน ๒:๑อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๓๐ บ./กิโลกรัม)	๙๐๐	๙๐๐	๙๐๐	๙๐๐	๙๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๒๑ บ./กิโลกรัม)	๕๒๕	๕๒๕	๕๒๕	๕๒๕	๕๒๕
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี (จำนวน ๒ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	-	-	-	-	-
ค่าปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก	-	-	-	-	-
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก (จำนวน.....ครั้งๆ ละ.....บาท)	-	-	-	-	-
ค่าสารบำรุงต่าง ๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ					
ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่าง ๆ (จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)					
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
ค่าสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	-	-	-	-	-
ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน.....ครั้งๆ ละ.....บาท)	-	-	-	-	-
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐
ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐
ราคาจำหน่าย (บาท/กิโลกรัม)	๗.๙๐	๗.๙๐	๗.๙๐	๗.๙๐	๗.๙๐
รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๓๒๐	๖,๓๒๐	๖,๓๒๐	๖,๓๒๐	๖,๓๒๐
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๑,๗๘๕	๑,๗๘๕	๑,๗๘๕	๑,๗๘๕	๑,๗๘๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดข้าวของอำเภอผักไห่ ส่วนใหญ่เป็นการรับซื้อข้าวเปลือก เพื่อนำเข้า
อุตสาหกรรมการผลิตข้าว การสีข้าว การตลาดข้าว และอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบ

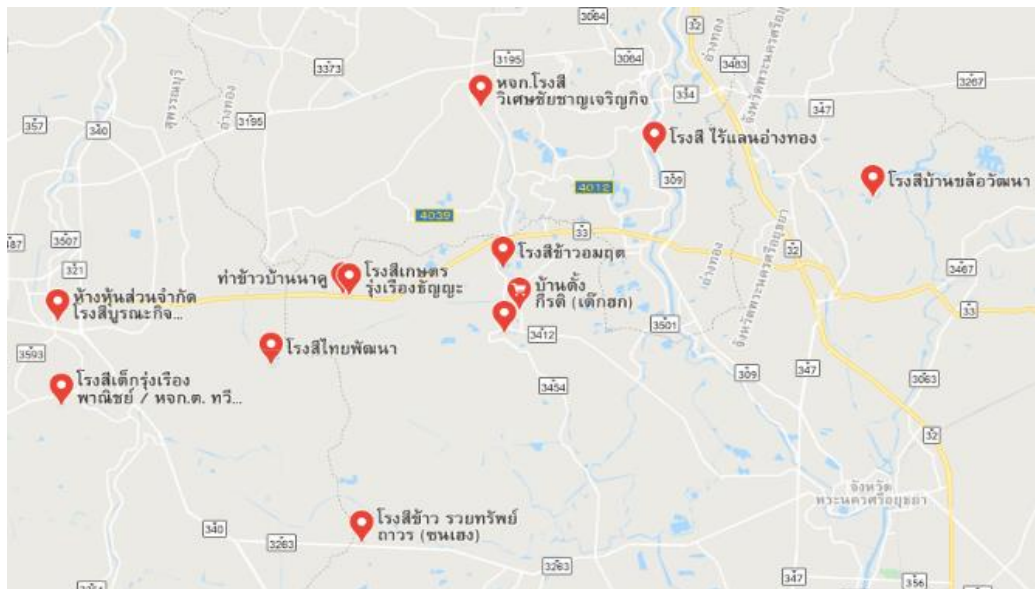

ภาพที่ ๑๔ แสดงวิธีการตลาดตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต / โรงงานแปรรูป

อำเภอผักไห่ มีแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว จำนวน ๓ แห่ง คือ

- โรงสีเกษตรรุ่งเรืองธัญญา ตำบลบ้านใหญ่
- ทำข้าวตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีวิเศษชัยชาญเจริญกิจ ตำบลท่าช้าง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKkomoWKyigluG๓XQGvoc๓OcteGtw๘ag, พ.ศ.๒๕๖๘>)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลผักไห่ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านพืชผักและไม้ดอกไม้ประดับจำนวน ๓ ราย องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายสุภกิจ สุขเกษม	๕	ผักไห่	ผักไห่	๒๕๖๑	พืชผัก
๒	นายสมคิด โพธิ์เงิน	๗	ผักไห่	ผักไห่	๒๕๖๔	ไม้ดอกไม้ประดับ
๓	นายไพโรจน์ กุลจิตติพิทยา	๓	ผักไห่	ผักไห่	๒๕๖๔	ไม้ผล

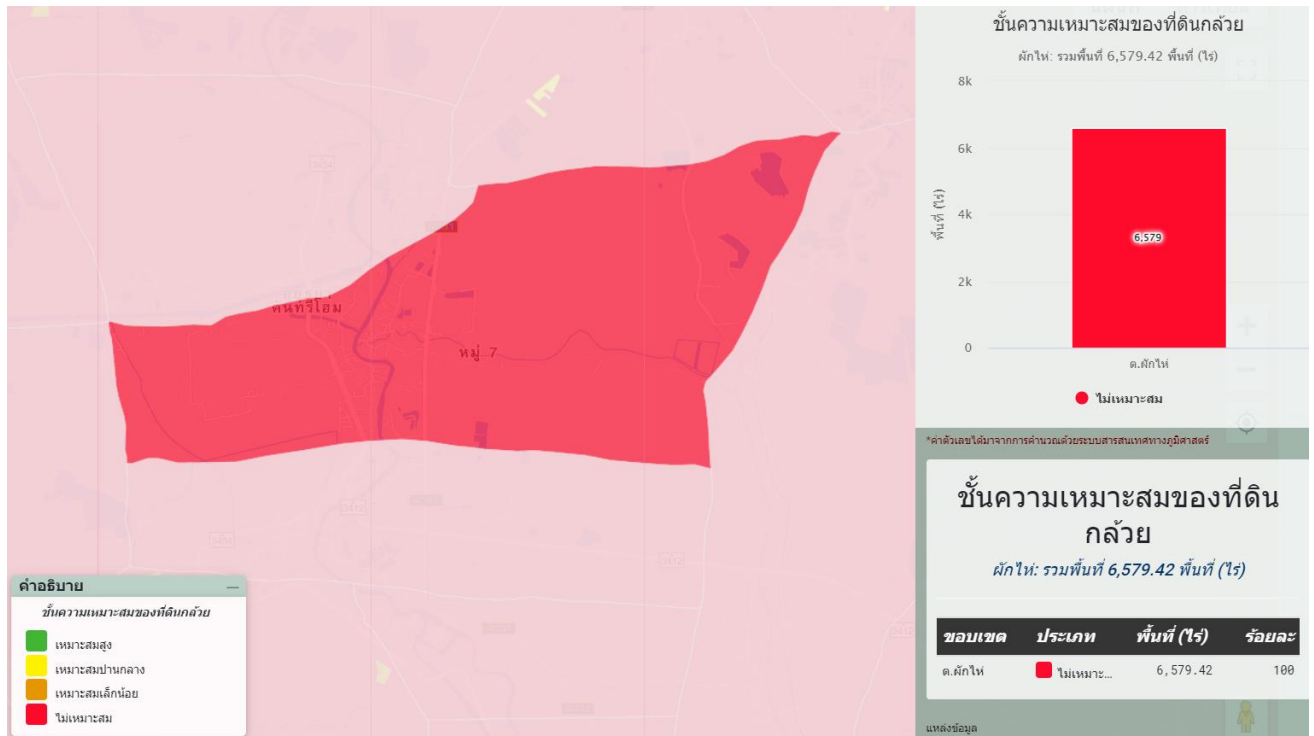
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว่า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลผักไห่ มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ทั้งหมด จำนวน ๑๐ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม เพราะด้วยสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูน้ำหลาก จำนวน ๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วย

ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า

ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน ๑๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๑๒ จำนวน ๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๕ และ ๓ จำนวน ๒.๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก ๑๐ (ไร่)
๑	๕	๒.๕
๒	๑๒	๕
๓	๓	๒.๕
	รวม	๑๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, ปี ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบลและระบุรายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

(๑) การใช้พันธุ์ดีการปลูกด้วยการใช้ต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะเหมาะสมมากในกรณีที่พื้นที่ปลูกใหม่ที่ไม่เคยพบการระบาดของโรคแมลงดังกล่าวมาก่อน โดยปลูกชุดแรกเพียงชุดเดียว หลังจากนั้นเมื่อเข้าสู่เดือนที่ ๗ ก็สามารถขุดหน่อที่ได้มาใหม่ไปปลูกขยายได้ จะทำให้เป็นแปลงปลูกที่ปลอดจากโรคแมลง

(๒) การปลูกควรหลุมปลูกควรใหญ่ ปลูกระยะ ๔x๔ เมตร เพราะระบบรากของกล้วยน้ำว้านั้นจะหากินในรัศมีไม่เกิน ๕๐ เซนติเมตร ทำให้รากสามารถหากินได้มากขึ้น กว่าวิธีการชุดแบบเดิมของเกษตรกรที่ขุดหลุมพodikกับเหง้า อีกทั้งในกลุ่มปลูกยังมีการใส่ปุ๋ยคอก ทำให้รากซอนลงด้านล่างเพื่อหาอาหาร ทำให้อาการรากลอยจิงช้าลง แทนที่จะเป็น ๑-๒ ปี รื้อ เกษตรกรมีต้นทุนที่ลดลง

(๓) การดูแลรักษา เน้นระบบไถหน่อทุก ๓ เดือน ให้ออกผลผลิตทั้งปี สาเหตุที่ไถหน่อทุก ๓ เดือน มีเหตุผลว่า ด้วยการออกผลผลิตของกล้วยน้ำว้าในแปลงนั้นจะออกไม่พร้อมกัน ถึงแม้ไถไถสลับเคียงกัน จะมีการกระจายตัวในการเก็บเกี่ยวประมาณ ๓ เดือน โดยจากข้อมูลที่ศึกษาจากการปลูกกล้วยน้ำว้าด้วยหน่อพบว่า จะมีช่วงแรกที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ช่วงกลางๆ จะเก็บได้ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และช่วงปลายเก็บได้ประมาณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์

(๔) เทคนิคปลูกกล้วยน้ำว้าเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้ผลดี

- คัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีขนาดความสูง ๑๕ เซนติเมตรขึ้นไป หรือมีเส้นรอบวงต้นมากกว่า ๓.๕ เซนติเมตร หากต้นเล็กกว่านี้จะพบปัญหาเรื่องการดูแล และอัตราการตายสูง

- เตรียมแปลงปลูก ระยะ ๓x๓ หรือ ๔x๔ เมตร ขนาดหลุมปลูก ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร เพื่อให้ระบบรากเดินดี ขึ้นโคนช้า ระยะปลูกขึ้นอยู่กับการดูแล ถ้าดูแลดี กอกล้วยใหญ่ ควรปลูกระยะ ๔x๔ เมตร ๑ กอ ควรไถเพียง ๔ ต้นเท่านั้น

- คลุกเคล้าปุ๋ยคอกผสมดินประมาณหลุมละ ๒ กิโลกรัม รองกันหลุมขึ้นมาประมาณ ๓๐ เซนติเมตร แล้วจึงปลูกต้นกล้วยและกลบบริเวณโคนต้นให้แน่น ทำแอ่งดินรอบต้นเพื่อเก็บน้ำรักษาความชื้นของดิน และควรรองกันหลุมด้วยฟูราดานป้องกันหนอนกอกล้วยประมาณ ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อหลุม

- ปลูกเสร็จให้น้ำตามทันทีให้ชุ่มชื้นพอเพียง ไม่เช่นนั้นต้นจะเหี่ยวเฉา ใบแห้งและยุบตัว บางต้นตาย บางต้นแตกต้นใหม่ขึ้นแทนทำให้อายุต้นไม่สม่ำเสมอ

- ในระยะเดือนแรกต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และดินต้องชุ่มชื้นเพียงพอ เป็นเดือนที่ต้องเอาใจใส่อย่างมาก หากเป็นการให้น้ำแบบฝอยหรือมินิสปริงเกอร์ จะทำให้ต้นตั้งตัวได้เร็ว สามารถสร้างใบและลำต้นใหม่ได้ดี โอกาสรอดสูงกว่าการลากสายยางรดน้ำ และเริ่มให้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ กรัม ต่อต้น หลังปลูกได้ ๑ เดือน และเดือนที่ ๒ ส่วนเดือนที่ ๓ ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักแทน

- เดือนที่ ๒ และ ๓ ต้นกล้วยจะมีต้นและใบใหม่ทั้งหมด ปัญหาคือหญ้าขึ้นคลุมต้น ต้องถากหญ้าบริเวณโคนต้น และฉีดยาฆ่าหญ้าพาราควอต ระหว่างแถว ต้องระวังอย่าให้ละอองยาโดนต้นกล้วย จะทำให้ต้นชะงักและตายได้

- เดือนที่ ๔ การเจริญเติบโตเร็วมาก ทั้งความสูงและรอบวงต้นใกล้เคียงปลูกจากหน่อพันธุ์ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดต้นปลูกเริ่มแรก ถ้าสูง ๑๕ เซนติเมตร ขึ้นไป จะโตทันกัน ถือว่าเดือนนี้เป็นเดือนที่ต้นรอดตายทั้งหมด การดูแลทำเช่นเดียวกับการปลูกด้วยหน่อ โดยให้ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ กรัม ต่อต้นในเดือนที่ ๔ และ ๕ ส่วนเดือนที่ ๖ ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักแทนและงดใส่ปุ๋ยจนกว่าจะแทงปลี ถึงจะใส่ปุ๋ยเคมีอีกครั้ง จนกระทั่งหลังเก็บเกี่ยวถึงจะเริ่มให้ปุ๋ยในรอบใหม่

- เดือนที่ ๖ หรือ ๗ กล้วยเริ่มแทงหน่อ และสะสมอาหารเพื่อการตกเครือ

- เดือนที่ ๙ กล้วยเริ่มแทงปลี การแทงปลีหรือตกเครือจะเร็วหรือช้ากว่าหน่อพันธุ์ ขึ้นอยู่กับขนาดลำต้นปลูกเริ่มแรกและการดูแลรักษา หากต้นพันธุ์ที่มีขนาดความสูง ๑๕ เซนติเมตรขึ้นไป หรือมีเส้นรอบวงต้นมากกว่า ๔ เซนติเมตร การตกเครือใกล้เคียงกับหน่อพันธุ์ ขนาด ๑ เมตร หากต้นมีขนาดใหญ่กว่านี้ การตกเครือจะเร็วกว่าหน่อพันธุ์ และหากเล็กกว่านี้การตกเครือจะช้ากว่าหน่อพันธุ์ อายุเครือกล้วยจากการแทงปลีจนกระทั่งเก็บเกี่ยวมีอายุประมาณ ๔ เดือน เท่ากับหน่อพันธุ์กล้วยน้ำว่าทั่วไป

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลผักไห่ มีการปลูกกล้วยน้ำว่า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.		มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว่า	△	←						→	↔				

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลผักไห่ อำเภอดุสิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดุสิต, ปี ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลผักไห่ มีต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว่า โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็น ๒,๑๗๐ บาท ตารางที่ ๑๖ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว่า ปี ๒๕๖๘ ตำบลผักไห่ อำเภอดุสิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		หมายเหตุ
		บาท	
เตรียมแปลง		๒๐๐	
ปลูก		๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)		๒๕๐	
ดายหญ้า		๒๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๑เดือน)	๑๐๐-๑๕๐กรัม/ต้น	๑๕๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๓-๔เดือน)	๒๐๐-๓๐๐กรัม/ต้น	๓๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๒๐(๕เดือน)	๒๐๐-๓๐๐กรัม/ต้น	๓๕๐	
เก็บเกี่ยวต้นละ ๓๐๐ บาท		๓๐๐	
บรรทุกต้นละ ๑๒๐ บาท		๑๒๐	
รวม		๒๑๗๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดุสิต ปี ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

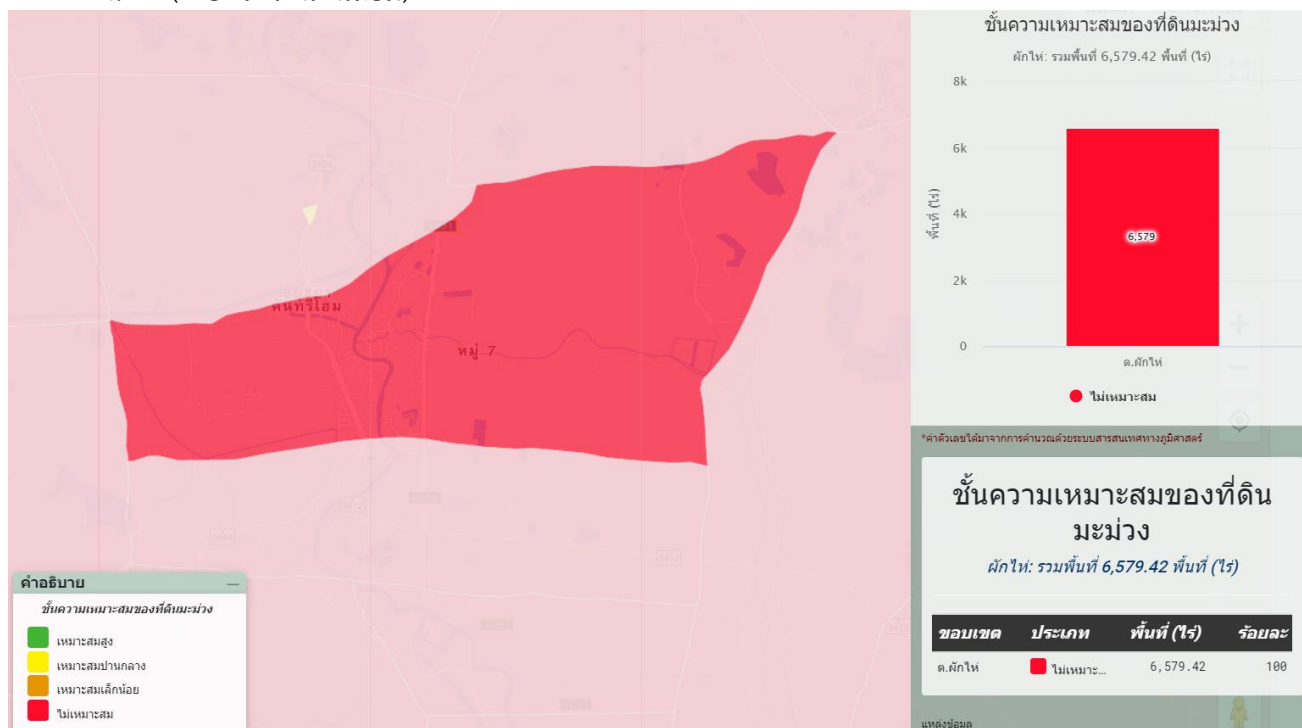
ขายภายในชุมชน และมีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายปลีก

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มะม่วง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลผักไห่ มีพื้นที่ปลูกมะม่วง ทั้งหมด จำนวน ๓ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมมาก ปานกลาง เพราะด้วยสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูน้ำหลาก จำนวน ๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ (เกษตรกรกินคันล่อม)

ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง

ตำบลผักไห่ อำเภอดอนสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) พื้นที่ปลูกมะม่วง

ตำบลผักไห่ อำเภอดอนสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๒ ไร่ รองมาคือหมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๑ ไร่

ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลผักไห่ อำเภอดอนสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก ๓ (ไร่)
๑	๑๑	๑
๒	๓	๒
	รวม	๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนสัก, ปี ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบลและระบุรายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การเลือกใช้พันธุ์ดี จะต้องเป็นกิ่งพันธุ์แท้ตรงตามพันธุ์ที่เราต้องการ ปัญหาเรื่องการซื้อมะม่วงพันธุ์หนึ่งแล้วได้อีกพันธุ์หนึ่งไปแทนเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะกิ่งพันธุ์ที่ออกมาขายกันใหม่ๆ ราคาแพงๆ หากซื้อไปแล้วเป็นพันธุ์ปลอมนอกจากจะเสียเงินเสียเวลาแล้วยังเข้าใจไปอีกนาน ในเรื่องนี้ผู้เขียนเคยมีประสบการณ์ในช่วงที่มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองออกขายใหม่ๆ คนแห่กันปลูกกันมาก ปลูกไปได้ไม่นานมะม่วงที่ออกมากลับไม่เป็นพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง แต่เป็นมะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ ๔ แทน ดังนั้น ก่อนซื้อจะต้องซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมพื้นที่ปลูก “พื้นที่ดอน” การปลูกมะม่วงในพื้นที่ดอนจะต้องปรับพื้นที่ให้ค่อนข้างเรียบเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เก็บเศษไม้และก้อนหินออกให้หมด จากนั้นให้ไถดินตากไว้ประมาณ ๑-๒ สัปดาห์

การวัดระยะปลูก ก่อนอื่นจะต้องดูสภาพพื้นที่เป็นหลัก นักวิชาการหลายท่านต่างแนะนำให้วัดระยะแถวในแนวเหนือ-ใต้ หรือปลูกมะม่วงแบบขวางตะวันเพื่อให้ต้นมะม่วงได้รับแสงแดดอย่างทั่วถึงทุกต้น แต่บางครั้งสภาพพื้นที่ของเราไม่อำนวยก็สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้

(๓) การปลูก

การเตรียมหลุมปลูก หากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ แนะนำให้ใช้เครื่องเจาะหลุมช่วยจะเป็นการประหยัดเวลาและช่วยประหยัดค่าแรงงานไปได้มาก เครื่องเจาะที่นิยมใช้โดยทั่วไป จะมีขนาดหลุมกว้าง ๕๐-๗๕ เซนติเมตร เจาะลึกลงไปประมาณ ๕๐ เซนติเมตร แต่หากเป็นการปลูกไว้ตามสวนหลังบ้าน แบบบ้านละ ๑-๒ ต้น ให้ใช้จอบขุดหลุมกว้าง, ยาวและลึก ๕๐ เซนติเมตร ก็พอ หลังขุดหลุมเสร็จให้หาปุ๋ยคอกเก่ามาผสมกับดินที่ขุดขึ้นมา ตันละ ๑-๒ บุงก็ พยายามใช้จอบผสมคลุกเคล้าดินกับปุ๋ยคอกให้เข้ากันดี เพราะหากผสมไม่ดีอาจมีปัญหาทำให้มะม่วงที่ปลูกใหม่ตายเพราะปุ๋ยคอกได้

ระยะปลูกที่เหมาะสมโดยทั่วไปแล้ว จะใช้ระยะระหว่างต้น ๖ เมตร และระหว่างแถว ๖ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ปลูกได้ ๔๕ ต้น แต่อาจมีเกษตรกรบางรายปรับระยะปลูกใหม่ให้ชิดกว่าเดิม เป็นระหว่างต้น ๕ เมตร และระหว่างแถว ๖ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ ปลูกได้ประมาณ ๕๒ ต้น ได้จำนวนต้นมะม่วงเพิ่มจากเดิม ๗ ต้น ต่อไร่เหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อย แต่การปลูกแบบนี้ชาวสวนจะต้องควบคุมทรงต้นให้ดี

(๔) ระบบการให้น้ำ

๑. เมื่อเก็บเกี่ยวผลเสร็จแล้ว ควรจะใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ และทุกครั้ง ที่ ใส่ปุ๋ยต้องรดน้ำถ้าฝนไม่ตกหรือดินไม่มีความชื้นพอ และควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอกับมะม่วงในช่วงต้องการเร่งการเจริญเติบโตทางลำต้น กิ่งและใบ โดยให้น้ำตั้งแต่เก็บเกี่ยวผลเสร็จไปจนถึงเดือนกันยายน

๒. มะม่วงก่อนออกดอก ต้องไม่ให้น้ำเพราะมะม่วงต้องการพักตัวหรือหยุดการเจริญเติบโตทางลำต้น กิ่งและใบเพื่อสะสมอาหารเตรียมแทงช่อดอก ดังนั้นช่วงอดน้ำให้กับต้นมะม่วงเป็นเวลา ๑ เดือน (ต.ค.-ต้นพ.ย.) และอาจใช้วิธีรมควันโดยสูบบุหรี่ให้ควันร้อนไล่ความชื้นในดิน หรือวิธีควั่นตามกิ่งไม้ให้น้ำไปถึงยอด

๓. เมื่อมะม่วงเริ่มออกดอกและดอกเริ่มบาน เริ่มให้น้ำโดยให้ทีละน้อยพอหน้าดินเปียก โดยใช้น้ำฉีดล้างช่อดอกก็ได้จนกว่าผสมเกสรติดเป็นผลอ่อนเล็ก ๆ จึงค่อยเพิ่มการให้น้ำขึ้นทีละน้อยแต่ยังไม่ต้องมาก หลังจากนั้น ๔๗ วัน ผลมะม่วงได้วัยขนาดขบเผาะ (นับจากวันที่ดอกบาน) ต้นมะม่วงต้องการน้ำมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอจนกว่าผลมะม่วงอายุได้ ๗๐ วัน นับแต่ดอกบานให้ลดปริมาณการให้น้ำลงทีละน้อย จนกว่าผลอายุ ๙๐ วัน หลังจากดอกบาน (ระยะเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐๐-๑๑๕ วัน)

(๕) การดูแลรักษา

การให้น้ำหลังจากการปลูกใหม่ ๆ ถ้าฝนไม่ตก ควรรดน้ำให้ทุกวัน และค่อยๆ ห่างขึ้นเป็น ๓ - ๔ วัน ต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้ การให้น้ำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการปลูกมะม่วง เพื่อให้ผลได้อย่างเต็มที่ การให้น้ำอย่างเพียงพอตามที่ต้นมะม่วงต้องการ จะช่วยให้ต้นมะม่วงเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ไม่ชะงักการเจริญเติบโต ทำให้ได้ผลเร็วขึ้น การปลูกมะม่วงในที่ที่น้ำไม่อุดมสมบูรณ์ ควรจะกะเวลาปลูกให้ดี ให้ต้นกล้ามะม่วงได้รับน้ำฝนนานที่สุด เพื่อต้นจะได้ตั้งตัวได้ก่อนที่จะถึงฤดูแล้ง หรือการปลูกต้นกล้วยก่อน แล้วจึงจะปลูกมะม่วงตามลงไป ดังที่ได้กล่าวถึงแล้ว ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยประหยัดการให้น้ำได้มาก

การกำจัดวัชพืชต้องทำอยู่เสมอ เพราะวัชพืชต่างๆ จะคอยแย่งน้ำและอาหารจากต้นมะม่วง และการปล่อยให้แปลงปลูกกรูกร้าง จะกลายเป็นที่อยู่อาศัยของโรคแมลงต่างๆ ที่จะทำลายต้นมะม่วงอีกด้วย การกำจัดวัชพืชทำได้หลายวิธี เช่น การถางด้วยจอบ การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชแซม การใช้สารเคมี และการคลุมดินด้วยวัสดุคลุมดินต่างๆ เป็นต้น การจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความสะดวกและเหมาะสมของแต่ละราย เช่น ถ้ามีแรงงานเพียงพอ ควรปลูกพืชแซม แล้วเก็บเกี่ยวผลผลิตไปเรื่อย ๆ หรือใช้วิธีไถพรวนดินกำจัดหญ้าอยู่เสมอ แต่ถ้ามีแรงงานพอ ควรใช้วิธีปลูกพืชคลุมดิน เพราะพืชคลุมดินปลูกครั้งเดียวสามารถอยู่ได้หลายปี

(๖) การใส่ปุ๋ย

จำนวนปุ๋ยที่ใส่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ดินโปร่ง เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน จำนวนที่ใส่ไม่จำกัด ถ้าดินทรายจัดก็ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ให้มากหน่อย สำหรับปุ๋ยวิทยาศาสตร์ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ นั้น จำนวนปุ๋ยที่ใส่ขึ้นอยู่กับว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด แต่มีหลักคิดอย่างคร่าวๆ ได้ดังนี้คือ จำนวนกิโลกรัมของปุ๋ยที่ใส่ต่อต้นต่อปี เท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุของต้นมะม่วง เช่น มะม่วงอายุ ๒ ปีใส่ ๑ กิโลกรัม อายุ ๓ ปีใส่ ๑.๕ กิโลกรัม อายุ ๔ ปีใส่ ๒ กิโลกรัม เรื่อยไป จนถึงมะม่วงอายุ ๑๐ ปีใส่ ๕ กิโลกรัม หลังจากมะม่วงอายุ ๑๐ ปีขึ้นไปแล้ว ไม่ยึดหลักดังกล่าวนี้ แต่ดูจากผลผลิตมะม่วงแต่ละปี ถ้าปีที่แล้วให้ผลมาก ก็จำเป็นต้องเพิ่มปริมาณปุ๋ยให้มากขึ้นตามส่วน และยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของดินด้วย

วิธีใส่ปุ๋ย เมื่อต้นยังเล็กอยู่ ควรใช้วิธีขุดพรวนดินต้น ๆ รอบๆ ต้น ในรัศมีทรงพุ่ม แบ่งจำนวนปุ๋ยที่จะใส่ออกเป็น ๔ ส่วน ใส่ปุ๋ยบริเวณรอบๆ ทรงพุ่มตรงบริเวณที่พรวน ประมาณ ๓ ส่วน อีก ๑ ส่วนโรยบนพื้นดินภายในทรงพุ่ม แต่ควรระวังอย่าใส่ปุ๋ยให้ชิดกับโคนต้น เพราะปุ๋ยจะทำให้เปลือกของลำต้นเน่า และจะทำให้มะม่วงตายได้ จากนั้นจึงรดน้ำให้ชุ่ม ส่วนในต้นที่โตแล้ว อาจใช้วิธีขุดเป็นรางดินรอบต้นภายในรัศมีของทรงพุ่ม ขุดรางดินลึกประมาณ ๖ นิ้ว ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักลงไปในราง ตามด้วยปุ๋ยวิทยาศาสตร์ แล้วกลบดิน รดน้ำให้ชุ่ม ส่วนภายในบริเวณทรงพุ่มให้ขุดพรวนเพียงเล็กน้อย แล้วหว่านปุ๋ยเช่นเดียวกัน เหตุผลที่ใส่ปุ๋ยรอบบริเวณรัศมีทรงพุ่ม เพราะรากที่หาอาหารได้แก่รากฝอย จะอยู่มากในบริเวณรัศมีทรงพุ่ม หลังจากใส่ปุ๋ยแล้วควรรดน้ำตาม

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บผลมะม่วงเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง ต้องเก็บให้ถูกต้อง เพื่อให้ผลมะม่วงที่ได้มีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด ไม่อ่อนเกินไป หรือปล่อยให้สุกงอมเกินไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ของมะม่วงและความใกล้เคียงของตลาด เป็นสำคัญ

ผลมะม่วง ข้อสังเกตง่ายๆ ว่ามะม่วงจะแก่เมื่อใดนั้น สิ่งที่น่าสังเกต ๒ ประการคือ

แก้มผลทั้ง ๒ ข้างพองโตเต็มที่ สีผิวเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีขาวจาง สังเกตจากผิวของผลมะม่วงมีสีขาวนวล หรือไขปกคลุมผล

เก็บตัวอย่างผลมะม่วงมา ๒-๓ ผล เพื่อทดสอบ โดยนำมะม่วงมาแช่น้ำดู หากผลมะม่วงจมน้ำ แสดงว่าแก่จัด ถาลอยแสดงว่ายังอ่อนอยู่พอเก็บได้ และเวลาเก็บต้องอย่าให้ช้า มิฉะนั้นจะเน่าและเสียได้ง่ายเวลา มะม่วงสุก

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การบำรุงต้นมะม่วงหลังการเก็บผล

ต้นมะม่วงที่ติดผลจะต้องใช้แร่ธาตุอาหารจำนวนมากสำหรับเลี้ยงผล ยิ่งติดผลมากก็ยิ่งต้องใช้ธาตุอาหารมาก ดังนั้น การบำรุงต้นให้สมบูรณ์หลังจากที่เก็บผลแล้วจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง สามารถจะให้ผลในปีต่อไปได้

การบำรุงต้น ทำได้ดังนี้คือ ขุดพรวนบางๆ รอบโคนต้น โรยปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรืออาจเติมปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงไปด้วยก็จะยิ่งดี เสร็จแล้วรดน้ำให้ชุ่ม หลังจากนั้น ถ้าให้น้ำอยู่เสมอเป็นระยะๆ จะช่วยให้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง แต่ควรระงับการให้น้ำประมาณ ๕-๖ เดือน ก่อนที่มะม่วงจะออกดอก เพราะถ้าให้น้ำในระยะนี้ ต้นมะม่วงอาจแตกใบอ่อน แล้วใบอ่อนจะแก่ไม่ทัน การที่มะม่วงจะออกดอกได้ ใบต้องแก่จัดเต็มที่ก่อนเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์

อีกวิธีหนึ่งคือ การทำรางดินรอบต้น โดยการขุดเป็นร่องลึกประมาณ ๑ ศอก รอบต้น ในรัศมีทรงพุ่ม แล้วใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงในรางดินนั้น แล้วกลบดินรดน้ำให้ชุ่ม ให้ทำเช่นนี้ทุกๆ ปี รางดินนี้จะขยายออกไปเรื่อยๆ เพราะต้นมะม่วงจะโตขึ้นทุกๆ ปี

(๙) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

โรคแมลงศัตรูและการป้องกันกำจัด

การพ่นยา กล้ามะม่วงที่ใช้สำหรับเพาะทำต้นต่อ อาจมีเชื้อราและเพลี้ยทำลายยอดอ่อน รวมทั้งแมลงกัดกินใบอ่อนที่ไต่ผลขึ้นมา จึงจำเป็นต้องพ่นสารเคมีฆ่าเชื้อราและเพลี้ยกันไว้ สารเคมีที่ใช้กันแพร่หลาย ได้แก่ คูปราวิท ป้องกันเชื้อรา และเซฟวิน ป้องกันแมลงกัดกินใบ รวมทั้งพาราไธออน หรือมาลาไธออน กันเพลี้ยหรือแมลงดูดน้ำเลี้ยง

สำหรับมะม่วงต้นใหญ่ ศัตรูที่สำคัญ ได้แก่

๑. แมลง

เพลี้ยจักจั่นมะม่วง (Mango hopper: *Idiocerus* spp) จะเข้าทำลายมะม่วงตั้งแต่เริ่มออกดอก โดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากดอกและช่อดอก ทำให้ดอกร่วงหล่น ถ้าดูดน้ำเลี้ยงที่ผลอ่อนก็จะทำให้ผลอ่อนร่วงหล่น มะม่วงไม่ค่อยติดผล เพลี้ยจักจั่นมะม่วงยังถ่ายมูลที่มีลักษณะเป็นน้ำหวานออกมาติดอยู่ตามใบ เป็นอาหารของราดำ ทำให้ราดำระบาดจับอยู่ตามใบมะม่วง ทำให้ใบมะม่วงสังเคราะห์อาหารได้น้อยลง

การป้องกันและกำจัด ให้พ่นสารเคมี เช่น เซฟวินทุก ๗ วัน โดยเริ่มต้นเมื่อมะม่วงเริ่มแตกช่อดอก แต่งเว้นการพ่นสารเคมีเมื่อดอกมะม่วงกำลังบาน และเมื่อเห็นว่ามะม่วงติดผลดีแล้ว

นอกจากวิธีที่กล่าวแล้ว ยังอาจไล่ให้เพลี้ยจักจั่นหนีไปได้ โดยการสูมควันที่โคนต้นมะม่วงให้มีควันมากๆ ส่วนการกำจัดโดยใช้ยาฆ่าแมลงนั้น ให้ทำก่อนที่จะระบาดมาก หรือทำในระยะที่ยังเป็นตัวอ่อน จะสามารถกำจัดได้ง่าย ถ้าปล่อยไว้นานเป็นตัวแก่จะมีปีกบินหนีไปยังต้นอื่น เมื่อคนเดินเข้าไปใกล้ หรือเมื่อพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งจะทำให้การกำจัดไม่ค่อยได้ผล

เพลี้ยไฟ นอกจากเพลี้ยจักจั่นมะม่วงแล้ว ในระยะที่มะม่วงออกดอกนี้ อาจมีเพลี้ยไฟเข้าทำลายช่อดอกด้วย โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงที่ดอก ทำให้ดอกร่วง เช่นกัน เพลี้ยไฟทำลายพืชบริเวณใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอก มะม่วง ทำให้เป็นแผลจุดสีดำ ถ้าระบาดรุนแรงผลมะม่วงจะเป็นสีดำเกือบทั้งหมด ถ้าเป็นระยะดอกจะทำให้ช่อดอกหงิกงอ ดอกร่วง ไม่ติดผลหรือติดผลน้อย ซึ่งจะระบาดเมื่ออากาศร้อนและแห้งแล้ง อย่างไรก็ตามมีการพบเห็นเพลี้ยไฟหลังจากฝนตกบ้าง

การป้องกันและกำจัด ถ้าพบไม่มากให้ตัดทำลาย เผาทิ้ง ถ้าพบมากควรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงพ่น Cyhalothrin หรือ โมโนโครโทฟอส หรือคาร์บาริล ฉีดพ่นอย่างน้อย ๒ ครั้งเมื่อเริ่มแทงช่อดอก และช่วงมะม่วงติดผลขนาด ๐.๕-๑ ซม. หรือเท่ามะเขือพวง

หนอนเจาะลำต้น เป็นหนอนของด้วงปีกแข็ง หนวดยาว ตัวสีน้ำตาล โดยตัวแม่วางไข่ตามรอยแตกของเปลือกต้นมะม่วง แล้วตัวหนอนจะกัดกินเนื้อไม้เข้าไปในต้นหรือกิ่ง และจะสร้างขุยปิดรูที่มันเจาะเข้าไป ถ้าระบาดมากๆ ต้นหรือกิ่งจะตายได้

การป้องกันและกำจัด ป้องกันไม่ให้ด้วงชนิดนี้มาวางไข่ที่เปลือกของลำต้น โดยการทำความสะอาดสวนอยู่เสมอ โดยเฉพาะบริเวณโคนต้นและลำต้น อย่าให้ลำต้นมีรอยแผล ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของแมลง การฉีดยาฆ่าแมลงอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ด้วงไม่มีโอกาสวางไข่ โดยฉีดตามรอยแตกของเปลือกไม้ พ่นสารชนิดที่มีกลิ่นและดูดซึมเคลือบเปลือกลำต้นเป็นครั้งคราว หากพบว่ามีความเสียหายด้วงกัดกินเข้าไปข้างในแล้ว และสร้างขุยปิดปากรูอยู่ ให้รีบทำลายตัวหนอนทันที โดยหาเหล็กแหลมเขี่ยเอาตัวหนอนออกมา หรือฆ่าตัวหนอนเสีย แต่ถ้าตัวหนอนเข้าไปลึกแล้ว ให้ใช้ยาฉีดแบบสเปรย์ฉีดเข้าไปในรู แล้วอุดรูด้วยดินเหนียวหรือดินน้ำมัน หรือเคมีชนิดฟุ้งกระจาย เช่น พูโมแก๊ส พ่นเข้าไปตามรูเพื่อให้สารเคมีระเหยไปฆ่าตัวหนอน จะทำให้ตัวหนอนตาย

ด้วงมะม่วง เป็นด้วงปีกแข็ง มีงวงยาว ตัวแก่จะวางไข่ที่ผลอ่อน แล้วตัวหนอนจะเจริญอยู่ในเมล็ด พอเป็นตัวแก่ก็จะกัดกินเนื้อออกมา

การป้องกันและกำจัด เมื่อตัวหนอนเข้าไปอยู่ข้างในแล้ว กำจัดได้ยาก และผลมะม่วงมักเสียหายไปแล้ว การฉีดยาฆ่าแมลงประเภทดูดซึมจะช่วยได้บ้าง การดูแล หมั่นทำความสะอาดสวนอยู่เสมอ ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของด้วงและแมลงต่างๆ จะช่วยป้องกันการระบาดของด้วงมะม่วงได้

แมลงวันผลไม้ทำลายผลมะม่วง แมลงวันผลไม้ตัวเมียจะวางไข่ใต้ผิวของผลมะม่วง เมื่อไข่เจริญเป็นตัวหนอน หนอนจะไชขอนกินเนื้อมะม่วงเป็นอาหาร ทำให้ผลมะม่วงเน่าเสียหายร่วงหล่นได้

การป้องกันและกำจัด ทำได้หลายวิธี

๑. ห่อผลมะม่วงด้วยกระดาษหรือใบตองแห้ง

๒. ทำลายดักแด้โดยการไถพรวนดินบริเวณโคนต้น หรือใช้สารเคมีฆ่าแมลงพ่นลงดินเพื่อฆ่าดักแด้ เช่น ดีลตริน คลอเดน

๓. เก็บผลมะม่วงที่ถูกทำลายโดยแมลงวันผลไม้ที่หล่นโคนต้นทำลายเสีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลผักไห่ มีการปลูกมะม่วง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.		ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ไม้ผล	←												→
	←												→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วงใน ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลผักไห่ มีต้นทุนการผลิตมะม่วง โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนไม้ผล เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

ตารางที่ ๑๘ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ผล (มะม่วง) ปี ๒๕๖๘ ตำบลผักไห่ อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		หมายเหตุ
		บาท	
เตรียมแปลง		๒๐๐	
ปลูก		๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)		๒๕๐	
ดายหญ้า		๒๐๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย		๒๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๑เดือน)	๑๐๐-๑๕๐กรัม/ต้น	๑๕๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๓-๔เดือน)	๒๐๐-๓๐๐กรัม/ต้น	๓๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๒๐(๕เดือน)	๒๐๐-๓๐๐กรัม/ต้น	๓๕๐	
เก็บเกี่ยวผลผลิต		๓๐๐	
ให้น้ำ		๒๕๐	
รวม		๒,๕๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห่, ปี ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลท่าดินแดง จำหน่ายผลผลิตตามตลาดในท้องถิ่น และมีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายปลีก

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๙ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

สถานการณ์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่ ได้แก่ ๑. พื้นที่เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำอยู่ในทุ่งรับน้ำ ๒. พื้นที่เหมาะแก่การทำการเกษตร ๓. อยู่ในเขตชลประทาน ๔. มีคลองชลประทานไหลผ่าน	๑. ประสบปัญหาน้ำท่วม ๒. ประสบปัญหาภัยแล้ง ๓. ขาดแคลนแรงงาน ๔. ราคาปุ๋ยแพง	๑. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรอบการปลูกพืช ๒. ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำในภะวะน้ำน้อย ๓. วางแผนในการใช้แรงงานให้พร้อมกันเพื่อที่จะจ้างแรงงานนอกพื้นที่เข้ามา ๔. ลดการใช้ปุ๋ยเริ่ลลงเพื่อลดต้นทุนในการผลิต	ทุกหมู่บ้าน	
ด้านคนได้แก่ เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๑. เกษตรกรมีอายุมาก ๒. ไม่มีการบริหารจัดการกลุ่ม ๓. ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๔. ขาดองค์ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ๕. เกษตรกรมีองค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านการเกษตร	๑. การบริหารจัดการไม่เป็นระบบ เนื่องจากกลุ่มที่ตั้งขึ้นมายังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม ๒. กลุ่มไม่เข้มแข็ง เนื่องจากเกษตรกรวัยแรงงานไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรมทำให้เกษตรกรเป็นผู้มีอายุมากทำไม่ไหว ๓. เกษตรกรไม่มีความรู้ในกิจกรรมของกลุ่มที่เพียงพอ	๑. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ๒. ศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ๓. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเชื่อมโยงการตลาด ๔. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกรให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ	ทุกหมู่บ้าน	
ด้านสินค้า ได้แก่ <u>การผลิตสินค้าและการตลาด</u> ๑. ข้าว พืชผัก ไม้ผล ฯลฯ - ราคาผลผลิตตกต่ำ - ต้นทุนการผลิตสูง - คุณภาพผลผลิตไม่ผ่านการรับรองตามมาตรฐานการเกษตร - การขาดองค์ความรู้ ด้านวิชาการ ด้านการตลาด <u>การแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์</u> ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓. ขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูป ๔. ขาดตลาดรองรับผลผลิต	๑. ภัยพิบัติ (น้ำท่วม, แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๖. เกิดจากการไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าการเกษตรได้ ๗. มีพ่อค้าคนกลางรับซื้อผลผลิต ๘. เกษตรกรปลูกพืชพร้อมกันและเหมือนกัน ทำให้ถูกกดราคาสินค้า ๙. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม ๑๐. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพสินค้า ๑๑. ขาดตลาดรองรับผลผลิต	๑. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรอบการปลูกพืชส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำในภะวะน้ำน้อย ๒. พัฒนาศูนย์ ศยช. และ ศดปช. ให้มีความพร้อมทุกสถานการณ์ ให้ความรู้ด้านการป้องกันการศัตรูพืชอย่างถูกวิธีและจัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๓. รวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยในการผลิตจำนวนเยอะเพื่อที่จะได้ราคาที่ต่ำลง ๔. หาช่องทางในการลดต้นทุนในการผลิตในสิ่งที่ไม่จำเป็นลง. ๕. ใช้แหล่งเงินทุนจาก ชกส.หรือสหกรณ์การเกษตร ๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๗. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP และสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด ๘. ทำปฏิทินการเพราะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๙. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อขอขบประมาณจัดซื้อเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๑๐. ส่งเสริมการขอรับมาตรฐานการรับรองคุณภาพสินค้าและ ให้ความรู้ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร ๑๑. ส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาด ผ่านทางเทคโนโลยี หรือการตลาดออนไลน์	ทุกหมู่บ้าน	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลผักไห่

ตารางที่ ๒๐ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีเกษตรกรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร และพร้อมที่จะเรียนรู้ ๒. พื้นที่เหมาะสมกับการเกษตร ๓. มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ อยู่ในเขตชลประทาน ๔. มีกลุ่มและองค์กรเกษตรกร ๕. มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานด้านการเกษตรในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ๖. มี SF/YSF ที่มีความรู้ มีทักษะและความชำนาญทางการเกษตร ๗. มีอาสาสมัครเกษตรจำนวน ๕ ราย ๘. มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ ได้แก่ ศบกด. ศพก. ศดปช. ศจช. แปลงใหญ่	๑. เกษตรกรยึดติดกับการเกษตรแบบเก่า ๒. เกษตรกรไม่ชำนาญการใช้เทคโนโลยี ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๔. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ของตนเอง ๕. ขาดแคลนเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่มีขนาดใหญ่ ๖. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก ๗. การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็งหรือขาดการรวมกลุ่ม
โอกาส(O)	กลยุทธ์เชิงรุก(SO) ใช้จุดแข็งผลักดันโอกาส	กลยุทธ์เชิงแก้ไข(WO) ใช้โอกาสลดจุดอ่อน
๑. ได้รับการสนับสนุนทั้งอุปกรณ์ และองค์ความรู้ จากหน่วยงานมีความเชี่ยวชาญ ๒. มีการคมนาคมขนส่งสะดวก ๓. รัฐบาลให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนภาคเกษตรมาโดยตลอด ๔. มีแหล่งเงินทุนหรือสถาบันการเงินในพื้นที่	๑. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด ๒. เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด	๑. กำหนดมาตรการจำกัดการใช้สารเคมี ๒. สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้
อุปสรรค(T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน(ST) ใช้จุดแข็งลดอุปสรรค	กลยุทธ์เชิงรับ(WT) จัดการกับจุดอ่อนและอุปสรรค
๑. ราคาผลิตตกต่ำ ๒. บางช่วงมีปัญหาด้านโรคและแมลง ๓. คุณภาพผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการ ๔. ต้นทุนการผลิตสูง	๑. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ๒. พัฒนาแหล่งน้ำระบบชลประทานเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ๓. ส่งเสริมการปลูกพืชแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกให้กับเกษตรกร	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง ๒. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด

๑.๒. เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑. กำหนดมาตรการจำกัดการใช้สารเคมี

๒.๒. สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. กลยุทธ์เชิงรับ

๓.๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง

๓.๒. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย

(GAP อินทรีย์)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย

(GAP อินทรีย์)

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้า และคุณภาพของสินค้า
- การลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มผลผลิตสินค้า
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต และบรรจุภัณฑ์
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร
- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์
- พัฒนาด้านการตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต

- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต และบรรจุภัณฑ์
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย

(GAP อินทรีย์)

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๔ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย

(GAP อินทรีย์)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๗ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน

และช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

โครงการที่ ๒ โครงการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัด

ศัตรูพืช

โครงการที่ ๒ โครงการธนาคารปุ๋ยตามค่านาเคราะห์ดิน

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลด ละ เลิก เฝ้าเศษซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและ

ยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

๒. สรุปรโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร
รายละเอียดโครงการที่ประสงค์จะดำเนินการร่วม หรือ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น
แผนพัฒนาการเกษตร ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการพัฒนาการผลิต สารชีวภัณฑ์เพื่อการป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	เพื่อลดต้นทุน การผลิต	เกษตรกร	ตำบลผักไห่	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๒. โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี	เพื่อลดต้นทุน การผลิต	เกษตรกร	ตำบลผักไห่	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๓. โครงการธนาคารเมล็ด พันธุ์ข้าว	เพื่อลดต้นทุน การผลิต	เกษตรกร	ตำบลผักไห่	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๔. โครงการธนาคารปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดิน	เพื่อลดต้นทุน การผลิต	เกษตรกร	ตำบลผักไห่	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๕. โครงการพัฒนาสินค้า เกษตรสู่มาตรฐานความ ปลอดภัย	เพื่อให้สินค้า เกษตรได้รับการ รับรองมาตรฐาน การผลิตพืช (GAP หรือ อินทรีย์)	เกษตรกร	ตำบลผักไห่	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๖. โครงการส่งเสริมและ พัฒนาความมั่นคงทาง อาหาร	เพื่อให้เกษตรกร และสินค้าเกษตร มีความปลอดภัย	เกษตรกร	ตำบลผักไห่	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการพัฒนาเครือข่าย เกษตรกร	สร้างเครือข่าย เกษตรกรเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๒. โครงการพัฒนาเกษตรกร ต้นแบบ	สร้างเกษตรกร ต้นแบบด้านการ ผลิตพืช	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๓. โครงการส่งเสริมและ พัฒนายุวเกษตรกรใน โรงเรียน	ปลูกฝังความรู้ ด้านการเกษตร ให้กับเกษตรกร	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๔. โครงการพัฒนากลุ่ม ส่งเสริมอาชีพ	พัฒนาอาชีพอื่น เพื่อสร้างรายได้ หลังฤดูทำนา	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๓. โครงการส่งเสริมและ พัฒนา Young Smart Farmer	พัฒนาเกษตรกร รุ่นใหม่ให้เข้าถึง เทคโนโลยีด้าน การเกษตร การ บริการ และ การตลาด	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร	เพื่อพัฒนาแหล่ง น้ำเพื่อ การเกษตร	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๒. โครงการรณรงค์การเผาเศษ ซากพืช ฟางข้าว และวัสดุ การเกษตร	เพื่อลดปัญหา มลภาวะทาง อากาศ	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๓. โครงการปรับระบบการ ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ	เพื่อลดปัญหาน้ำ ท่วม	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	งบประมาณ	
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	พัฒนารูปแบบการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๒. โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต	พัฒนาสินค้าแปรรูปให้ได้รับมาตรฐานผลผลิต	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม
	๓. โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร	พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร	เกษตรกร	ตำบลผักไหม	ถ่ายทอดความรู้	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไหม

บรรณานุกรม

- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. ๒๕๔๘. มหัศจรรย์พันธุ์ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ
- กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๕๓. กลุ่มชุดดิน ๖๒ https://www.ddd.go.th/thaisoils_museum/๖๒_soilgroup/sgr_lowland/sgr_๐๒.htm. สืบค้นวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗
- กองวิจัยและพัฒนาการจัดการดิน. มปป. การจัดการดิน. https://www.ddd.go.th/Web_Soil/acid.htm. สืบค้นวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗
- ระบบสารสนเทศการผลทางการเกษตร <https://production.doae.go.th/> สืบค้นวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗
- ระบบ agri-map <https://agri-map-online.moac.go.th/> สืบค้นวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ภาคผนวก

๑. โครงการฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่

หลักการและเหตุผล

ในการทำการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกพืช ปัญหาที่เกษตรกรต้องพบอยู่เป็นประจำคือการเข้าทำลายของศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรต้องหาวิธีป้องกันและกำจัด ส่งผลให้เกษตรกรต้องเพิ่มต้นทุนในการผลิต ในการป้องกันกำจัด เกษตรกรมักต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการทำลายศัตรูพืช ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเกษตรกรควรใช้วิธีปฏิบัติแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนการผลิตและรักษาสภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดการใช้สารเคมีของเกษตรกร
๒. ลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร
๓. เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร
๔. ลดสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม และสร้างความปลอดภัยให้กับเกษตรกรและผู้บริโภค
๕. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐ และ ๑๑ หมู่บ้านละ ๓ คน หมู่ที่ ๗ และ ๑๒ หมู่บ้านละ ๕ คน รวม ๔๐ คน/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ – ๑๒ ตำบลผักไห่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ ๓-๕ คน ใน ๑๒ หมู่บ้าน รวม ๔๐ คน
๒. จัดฝึกอบรมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ปีละ ๔๐ คน
๓. ติดตามและประเมินผล

วิธีการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ ๓-๕ คน ใน ๑๒ หมู่บ้าน รวม ๔๐ คน
๒. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน
๓. ติดตามและประเมินผล

การบริหารโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลเมืองผักไห่

งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองผักไห่ เป็นเงิน ๘,๕๒๐.-บาท

แผนการใช้เงิน

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน ๔๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๑ มื้อ เป็นเงิน ๒,๐๐๐.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มมื้อละ ๒๕ บาท ๔๐ คนจำนวน ๒ มื้อ
เป็นเงิน ๒,๐๐๐.- บาท
๒. ค่าตอบแทนวิทยากรชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท ๑ คน ๖ ชั่วโมง เป็นเงิน ๓,๖๐๐.-บาท
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง ๔๐ ด้าม ๆ ละ ๕ บาท เป็นเงิน ๒๐๐.-บาท
 - แผ่นใสชนิดถ่ายเอกสาร จำนวน ๒๐ แผ่น ๆ ละ ๑๐ บาท เป็นเงิน ๒๐๐.-บาท
 - กระดาษ A ๔ ขนาด ๘๐ แกรม ๑ รีม ๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๑๒๐.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน ๔๐ แฟ้ม ๆ ละ ๑๐ บาท เป็นเงิน ๔๐๐.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
๒. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติและแนะนำเกษตรกรผู้ที่สนใจรายอื่นต่อไป
๓. ลดต้นทุนการผลิตการเกษตรของเกษตรกร
๔. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
๕. ลดปัญหาสารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรและสภาพแวดล้อม

๒. โครงการฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลฝักไถ่

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและ
คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลฝักไถ่

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลฝักไถ่

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการแข่งขัน ในด้านคุณภาพผลผลิต ต้องตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค ด้านการผลิตสินค้าเกษตร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อเกษตรกรผู้ผลิต การนำความรู้ในหลักวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ และทักษะของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ ในการทำการเกษตร ด้านพืช ไร่ ไม้ และปศุสัตว์มาศึกษาและปฏิบัติตามเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกษตรกรลดเวลาในการทดสอบด้วยตนเอง ส่งผลให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรได้เร็วขึ้น

ในยุคแห่งเทคโนโลยีระบบสารสนเทศก้าวไกลการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศสามารถสืบค้นได้ในทุกช่วงเวลา ทำให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด ทั้งนี้ต้องรู้จักวิธีการเข้าถึงข้อมูลนั้น ๆ เพื่อ เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีช่องทางในการสืบค้นข้อมูลได้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศด้วยตนเองได้ และโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตตำบล ให้บริการการสืบค้นข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นโอกาสที่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์จะไม่ใช้ประโยชน์จากการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและถ่ายทอดแก่เกษตรกรรายอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์มีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ
๒. เพื่อพัฒนาเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
๓. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ใช้ประโยชน์จากโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
๔. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและสามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้
๓. เพื่อเพิ่มแหล่งข้อมูลความรู้การเกษตรแก่เกษตรกร

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการ ฝึกอบรมเกษตรกร และคณะกรรมการศูนย์ ฯ ตำบลฝักไถ่ อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒๐ ราย/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๒ ตำบลฝักไถ่ อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ จำนวน ๒๐ ราย/ปี เข้ารับการอบรม
๒. จัดฝึกอบรมความรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ปี ละ ๒๐ คน
๓. ติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

วิธีการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ จำนวน ๒๐ คน
๒. จัดฝึกอบรมความรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่ จำนวน ๒๐ คน
จำนวน ๒ วัน/ครั้ง/ ปี
๓. ติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลเมืองผักไห่

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองผักไห่ เป็นเงิน ๑๓,๘๒๐.-บาท

แผนการใช้เงิน

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน ๒๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๒ มื้อ เป็นเงิน ๒,๐๐๐.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ ๒๐ บาท ๕๐ คน จำนวน ๔ มื้อ
เป็นเงิน ๒,๐๐๐.- บาท
๒. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ จำนวน ๑ คน ๑๒ ชั่วโมง เป็นเงิน ๗,๒๐๐.-บาท
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง ๒๐ ด้าม ๆ ละ ๕ บาท เป็นเงิน ๑๐๐.-บาท
 - กระดาษ A ๔ ขนาด ๘๐ แกรม ๖ รีม ๆ ละ ๑๒๐บาท เป็นเงิน ๗๒๐.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน ๒๐ แฟ้ม ๆ ละ ๔๐ บาท เป็นเงิน ๘๐๐.-บาท
 - ค่าถ่ายเอกสาร จำนวน ๑,๐๐๐ แผ่นๆละ๑ บาท เป็นเงิน ๑,๐๐๐.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

๑. เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรทางระบบอินเทอร์เน็ต
๒. เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ที่ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้และสามารถแนะนำเกษตรกร รายอื่นให้สามารถสืบค้น ข้อมูลการเกษตรผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน
๓. เกิดวิทยากรในชุมชนที่สามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้
๔. ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรลงและผลผลิตมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค

๓. โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๓.๑ ผู้รับผิดชอบ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- เทศบาลเมืองผักไห่ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๒ หลักการและเหตุผล

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการถ่ายทอดโอนภารกิจของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ การทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ในระดับตำบล เพื่อเป็นการบริการในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร ประชาสัมพันธ์การเกษตร และช่วยเหลือเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล อบรมถ่ายทอดความรู้ ตามแผนพัฒนา

ดังนั้น คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จึงได้เสนอโครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการพัฒนาอาชีพการเกษตรระดับตำบล

๓.๓ วัตถุประสงค์

- เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์บริการฯ
- เพื่อจัดหาวัสดุสำนักงาน ในการดำเนินการให้บริการและพัฒนาเกษตรกร

๓.๔ เป้าหมาย

ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร หมู่ ๑ - ๑๒

๓.๕ พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๒

๓.๖ ระยะเวลาการดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๗ แผนการดำเนินการ

- จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ
- จัดหาวัสดุสำนักงาน และวัสดุโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ทางวิชาการ
- ให้บริการเกษตรกรที่มาติดต่อที่ศูนย์บริการฯ จัดเก็บข้อมูลการเกษตร
- ประเมินผล

๓.๘ งบประมาณ/ วัสดุ/ อุปกรณ์/ แผนการใช้เงิน

งบประมาณดำเนินการ รวม ๔๕,๘๐๐ บาท

- ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองผักไห่

แผนการใช้เงิน

- ค่าตอบแทนในการจัดเสวนาความรู้ให้กับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ
๑๔ คน x ๑๐๐ บาท x ๑๒ ครั้ง เป็นเงิน ๑๖,๘๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ
๒ คน x ๑,๐๐๐ บาท x ๑๒ ครั้ง เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน / วัสดุโฆษณาและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ นิทรรศการวิชาการ
เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทนโครงการ/กิจกรรม

- เพื่อเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ ในการส่งเสริมและพัฒนาการ
เกษตรของตำบล
- เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร
- เกษตรกรได้รับ ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์

๔. โครงการฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่

หลักการและเหตุผล

การทำการเกษตรโดยเฉพาะการทำนาปลูกข้าว ปัจจัยหลักที่จะทำให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จ คือ พันธุ์ข้าว นับได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการผลิตที่สำคัญมาก ใช้ข้าวพันธุ์ดีในการเพาะปลูก จะส่งผลให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงและสามารถใช้เป็นพันธุ์ข้าวในการเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไปได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีข้าวพันธุ์ดีไว้เพาะปลูก จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อที่เกษตรกรจะได้นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว
๒. เพื่อให้มีแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดีในชุมชน และเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้
๓. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและนำไปปฏิบัติตลอดจนแนะนำเกษตรกรรายอื่น
๔. ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
๕. ปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ

เป้าหมาย

ดำเนินงานในท้องที่หมู่ที่ ๑ – ๑๒ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จำนวน ๑ แปลง ๕ ไร่/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการในท้องที่ ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลา

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรหมู่ละ ๔-๕ ราย รวม ๕๕ ราย และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงละ ๕ ไร่/ปี
๒. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
๓. ดำเนินงานจัดทำแปลงเรียนรู้
๔. ติดตาม/ประเมินผล

วิธีการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกร จำนวน ๕๕ ราย
๒. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ แปลง ๕ ไร่/ปี
๓. ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ และฝึกปฏิบัติจำนวน ๖ ครั้ง
 - การเตรียมพื้นที่/การคัดเลือกพันธุ์
 - การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
 - การปฏิบัติดูแลรักษา

- การใช้ปุ๋ยในนาข้าว
- การตัดข้าวปน
- การเก็บเกี่ยว/คัดเมล็ดพันธุ์/การเก็บรักษา/ทดสอบความงอก

๔. การติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลเมืองผักไห่

งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

งบประมาณการดำเนินการ

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองผักไห่ เป็นเงิน ๕๘,๐๐๐.-บาท

แผนการใช้เงิน

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน ๕๕ คน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖ มื้อ เป็นเงิน ๑๖,๕๐๐.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ ๒๕ บาท ๕๕ คน จำนวน ๑๒ มื้อ เป็นเงิน ๑๖,๕๐๐.- บาท
๒. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท วันละ ๖ ชั่วโมง ๖ วัน จำนวน ๑ คน เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐ บาท
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม
 - สมุดเบอร์ ๒ จำนวน ๕๕ เล่ม ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑,๓๗๕.-บาท
 - ปากกาลูกกลิ้ง ๕๕ ด้าม ๆ ละ ๕ บาท เป็นเงิน ๒๗๕.-บาท
 - กระดาษบุรุษ ๕๐ แผ่น ๆ ละ ๕ บาท เป็นเงิน ๒๕๐.-บาท
 - ปากกาเคมี ๕๐ ด้าม ๆ ละ ๑๒ บาท เป็นเงิน ๖๐๐.-บาท
 - ค่าถ่ายเอกสารจำนวน ๙๐๐ แผ่นๆละ ๑ บาท เป็นเงิน ๙๐๐ บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
๒. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติและแนะนำเกษตรกรผู้สนใจให้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
๓. เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ในชุมชนและเป็นแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์แก่พื้นที่ใกล้เคียง
๔. เพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
๕. เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

๕. โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร

ชื่อโครงการ โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่

หลักการและเหตุผล

ในสภาวะปัจจุบันการทำกรเกษตร เกษตรกรยังคงใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิตและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อม บริเวณแหล่งผลิตเปลี่ยนแปลงไปและทำลายความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งก่อให้เกิดแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อม หากไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร จะส่งผลให้สิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งผลิตด้านการเกษตรเสียหายและกระทบต่อสภาวะแวดล้อมโดยรวมของชุมชน ดังนั้นการที่เกษตรกรในชุมชนได้รับความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการเกษตรจะช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตรแก่เกษตรกร
๒. ลดการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
๓. สร้างสภาวะสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ลดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร
๕. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของศัตรูพืชในชุมชน
๖. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตรแก่เกษตรกรปีละ ๕๕ ราย

พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในท้องที่ตำบลผักไห่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรจำนวน ๕๕ ราย/ปี
๒. อบรมให้ความรู้ แก่ผู้เข้ารับการอบรม

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร ๕๕ ราย/ปี
๒. ติดตามและประเมินผล

การบริหารโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักไห่
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลเมืองผักไห่

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้จ่ายเงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองผักไห่ เป็นเงิน ๑๐,๑๙๕.-บาท

แผนการใช้จ่ายเงิน

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน ๕๕ คน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๑ มื้อ เป็นเงิน ๒,๗๕๐.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ ๒๕ บาท ๕๕ คน จำนวน ๒ มื้อ เป็นเงิน ๒,๗๕๐.- บาท
๒. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ จำนวน ๑ คน ๖ ชั่วโมง เป็นเงิน ๓,๖๐๐.-บาท
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง ๕๕ ด้าม ๆ ละ ๕ บาท เป็นเงิน ๓๐๕.-บาท
 - กระดาษ A ๔ ขนาด ๘๐ แกรม ๒ รีม ๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๔๐.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน ๕๕ แฟ้ม ๆ ละ ๑๐ บาท เป็นเงิน ๕๕๐.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

๑. เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร
๒. เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมสามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้อย่างถูกต้อง
๓. สภาพแวดล้อมของตำบลนาคูดีขึ้น
๔. ลดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรและในสิ่งแวดล้อมของตำบลนาคู
๕. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน